

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 1.

Ministeri Järnefelt

25/1 1937

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

KIRJELMÄ n:o 178

1/125 Sal. 1937

Washingtoni Ssa 26 P: NÄ tammi - KUUTA 19 37.

1/2 - 37	52	U.S.
5	C8	

VIITTAUS: _____ N

P: NÄ _____ KUUTA 19 _____ P: TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti no. 1.

Ohellisena kunnioittaen lähettän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin no. 1, "Buenos Airesin rauhankonferenssin epäonnistuminen".

Eero Järvelin
Lähettiläs.

Liite
HB

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1

Washingtonissa 25 p:nä tammi - kuuta 19 37

Asia: Buenos Airesin rauhankonferenssin
epäonnistuminen.

1/25 Paln. 37.

11/2 - 37	5	8
5	C8	

Viime vuoden toukokuun 20 päivänä päivätyssä raportissani no. 6 tiedoitin Ulkoasiainministeriölle Yhdysvaltain viimeaikaisesta politiikasta Etelä-Amerikan maissa ja äskettäin Buenos Airesissa päättyneen yleisamerikkalaisen rauhankonferenssin valmisteluista. Edellyttäen, että Argentinan lähettiläämme on raportoinut tästä konferenssista, rajoitun seuraavassa selostamaan, mitä sen tuloksista täällä arvellaan.

Kuten tunnettua matkustivat sekä presidentti Roosevelt että valtiosihteeri Hull Buenos Airesiin antaakseen kongressille mahdollisimman arvovaltaisen leiman. Heidän tarkoituksensa oli saada aikaan Amerikan valtojen keskeinen sopimus puolueettomuuden turvaamiseksi sodan varalta. Tässä mielessä Yhdysvallat ehdottivat kongressiin osaaottaville maille sopimusta, jossa luotonanto ja aseiden sekä sotatarpeiden vienti sotaikäviin maihin kielletään samojen perusteiden mukaan, joihin Yhdysvalloissa nykyisin voimassaoleva puolueettomuuslaki nojautuu. Yhdysvaltojen taholta edellytettiin, että Etelä-Amerikan valtioiden olisi ollut helppoa yhtyä tällaiseen sopimukseen, koska niistä ei kukaan ole luotonantaja eikä aseitten valmistaja. Sopimus olisi täten siis koskenut pääasiassa vain Yhdysvaltoja.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Amerikan muut vallat eivät kuitenkaan suostuneet Hullin tekemään ehdotukseen. Tämä tapahtui täällä vallitsevan käsityksen mukaan seuraavasta syystä: Pidetään ilmeisenä, että Europan vallat eivät suosineet ehdotettua sopimusta, koska ne sodan vaaran johdosta halusivat pitää Etelä-Amerikan markkinat vapaina. Tämä koski pääasiallisesti Saksaa ja Italiaa, joilta puuttuu sotaan tarvittavia raaka-aineita, mutta myöskin Englantia ja Ranskaa, jotka tarvitsevat Etelä-Amerikan markkinoita. Kerrotaan, että Europan diplomatia, samalla kun se julkisesti selitti suosivansa kongressin tarkoitusperiä, toimi salaisesti Etelä-Amerikan pääkaupungissa Yhdysvaltain ehdotusta vastaan. Mainitaan vielä, että Argentinan ulkoasiainministeri Saavedra Lamas, joka järjesti Rooseveltille loistavan vastaanoton, oli ensimmäinen tekemään lopun Yhdysvaltain ehdotuksesta heti kun se tuli kongressissa esille. Lamas ei millään muodoin tahtonut toimia Europan valtojen etuja vastaan, koska hänet piti valittaman Kansainliiton yleiskokouksen presidentiksi ja koska häntä sitäpaitsi oli hyvitetty Nobelin rauhanpalkinnolla. Perimmäisenä syynä etenkin Argentinan haluttomuuteen yhtyä Yhdysvaltain tekemään ehdotukseen pidetään kuitenkin Argentinan ja Europan maitten välillä vallitsevia läheisiä taloudellisia suhteita. Argentina, kuten useat muutkin Etelä-Amerikan maat, on ja tulee edelleenkin olemaan Yhdysvaltain kilpailija Europan markkinoilla usean tärkeän vientituotteen alalla. Tätä tosiasiaa eivät Yhdysvaltain valtiomiehet olleet kongressiin lähtiessään ottaneet riittävässä määrässä huomioon.

Siten muodostui kongressista täydellinen pettymys Yhdysvalloille. Tätä ei auta se, että ulkoasiaindepartementin taholla koe-tetaan selityksillä parantaa asiaa, m.m. toteamalla Amerikan ehdo-

tuksen tulleen hyväksytyksi erinäisin pienin muutoksin. Nämä muutokset sisältävät sen, että kysymys puolueettomuuden ylläpitämisestä sodan sattuessa jätetään kunkin yksityisen sopimusvaltion harkinnan varaan ja ratkaistavaksi sen oman lainsäädännön puitteissa. Kongressissa tehdyssä sopimuksessa päätettiin, että Amerikan vallat tulisivat neuvottelemaan seuraavissa tapauksissa: 1) Amerikan maitten keskeisen sodan tai, 2) kansainvälisen selkkauksen tahikka, 3) Amerikan tasavaltoja kohtaavan uhan sattuessa.

Pidetään ilmeisenä, ettei tällainen sopimus merkitse paljoakaan. Neuvotteluja edellytetään myöskin Kellogg-paktissa ja yhdeksän vallan sopimuksessa, joitten voimassa-olo ei ole estänyt Mussolinia valtaamasta Etiopiaa ja Japania ottamasta Manchuriaa.

Buenos Airesin kongressia pidetään näinmuodoin Rooseveltin ulkopoliittisena tappiona. Presidentti oli suunnitellut Amerikan keskeistä sopimusta, jolla ne maat, jotka uhkaavat maailman rauhaa, olisivat sodan sattuessa estetyt saamasta Amerikasta raaka-aineita. Erikoisesti tarkoitti Roosevelt Saksaa, Italiaa ja Japania, joilla tunnetusti ei ole riittävästi näitä omasta valtapiiristään. Hänen käsityksensä mukaan olisi tällainen sopimus ollut huomattavana esteenä sodan käynnille.

Rooseveltin tarkoitus oli kutsua kokoon johtavien maitten konferenssi käsittelemään kysymystä aseitten rajoittamisesta ja harkitsemaan mahdollisuuksia vastaisten hyökkäyssotien ehkäisemiseksi. Tämän ohella olisi konferenssissa neuvoteltu tariffien alentamisesta ja raaka-aineitten tasaisemmasta jaosta eri maitten kesken. Suunniteltua neuvottelua varten olisi Amerikan maitten keskeinen puolueettomuussopimus ollut hyvänä valttina, koska näillä

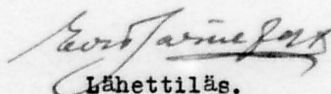
mailla, kuten sanottua, on huomattavat määrät sotaan tarvittavia raaka-aineita, vaikka niillä ei ole, Yhdysvaltoja lukuunottamatta, luotonannon mahdollisuuksia eikä ulkomaille myötäväksi aseita ja ammuksia. Täällä syytetään Etelä-Amerikan valtoja siitä, että ne hylkäsivät Yhdysvaltojen ehdotuksen pelosta, että myöskin vehnä, puuvilla, kupari ja eräät muut sotaan tarvittavat raaka-aineet joutuisivat ehdotetun puolueettomuussopimuksen mukaisesti vientikiellon alaisten tuotteitten luetteloon. Valtiosihteeri Hullin tekemän ehdotuksen hylkääminen ei niinmuodoin johtunut ainoastaan siitä, että Saavedra Lamas ei tahtonut syrjäyttää Kansainliittoa, vaan myöskin sentähden, että Etelä-Amerikan valtiot edellyttävät voitonsa hyötyä tulevasta kansainvälisestä selkkauksesta.

Sanotaan presidentti Rooseveltin olevan varsin pahoillaan konferenssin epäonnistumisesta. Hänen suunnittelemansa maailman konferenssi sodanvaaran ehkäisemiseksi on täten saanut pahan iskun. Yhdysvaltain kongressin v. 1936 hyväksymä puolueettomuuslaki lakkaa olemasta voimassa ensi toukokuun alussa. Oletetaan, että tätä lakia ei tulla suurestikaan muuttamaan, koska Etelä-Amerikan maat eivät ole luopuneet vapaudestaan päättää itse sotatarpeiden myynnistä. Näinollen tulee Kongressille olemaan vaikeata antaa presidentille päätösvaltaa sopivaksi katsomallaan hetkellä kieltää sotatarpeitten maasta vienti. Ei ole myöskään luultavaa, että Kongressi tulee asettamaan kiellon alaisten tuotteitten listalle sellaisia raaka-aineita kuin öljy, kupari, puuvilla ja vehnä, jotka tosiasiallisesti ovat tärkeimpiä sotatarvikkeita kuin aseet ja amukset.

Olen edelläolevassa selostanut täällä julkisuudessakin esitettyjä mielipiteitä Buenos Airesin rauhankonferenssin tuloksesta

Yhdysvaltain kannalta katsottuna. Tiedustellessani "New York Times" lehden Buenos Airesista palaavalta kirjeenvaihtajalta, oliko konferenssi mielenkiintoinen ja menestyksellinen, vastasi hän kuvaavasti: "Not very exciting, not very successful". Huomattavaa on myös, ettei valtiosihteeri Hull palattuaan äskettäin Washingtoniin antanut lehdistölle mitään haastattelua, kuten on tapana valtiosihteerin palatessa diplomaattisista neuvotteluista.

Eräänä konferenssin saavutuksena mainitaan, että Yhdysvallat ja kaksikymmentä Amerikan tasavaltaa allekirjoittivat siinä n. s. Buenos Airesin protokollan, jossa nämä maat lupautuvat olemaan sekautumatta toistensa sisäisiin asioihin. Tällä teolla ovat siis Yhdysvallat muodollisestikin sitoutuneet Etelä- ja Keski-Amerikan maissa viime vuosina noudattamaansa puuttumattomuuspolitiikkaan, jonka soveltamisesta tiedoitin edellämainitussa raportissa, ulkomaanedustuksen tiedoituksia no. 224, 15 p:ltä kesäkuuta, 1936.

Lähettiläs.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 2.

Ministeri Järnefelt

12/2 1937

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 360

Washingtoni SSA 12 P:nÄ helmi - KUUTA 19 37

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

TUNNUS: 2 / 125 Sak. W. 1137		
25/2-37	3	L.
KYHMA	USA	ASIA
5	C8	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti no. 2

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin no. 2, "Ulkoasiainministeri Holstin Moskovan matka".

Eero Tarnefelt
Lähettiläs.

Liite
HB

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 2

Washingtonissa 12 p:nä helmi - kuuta 1937.

Asia: Ulkoasiainministeri Holstin
Moskovan matka.

Salainen.		
2 / 25 Pal. 1. 1937		
25/2-37	2	L
5	CS	

Suomen ulkoasiainministerin käynti Moskovassa on täällä he-
rättänyt erikoista huomiota.

Jo kuluva helmikuun 7 p:nä julkaisivat tšekäläiset lehdet
Associated Pressin asiamiehen Moskovasta lähettämän sähkösanoman,
jossa kerrottiin ministeri Holstin saapumisesta Pietariin ja koros-
tettiin matkan suurta poliittista merkitystä, koska sen ennustettiin
aikaansaavan parannuksen Suomen ja Neuvostoliiton suhteissa.

Helmikuun 8 p:nä julkaistiin selostuksia ministeri Holstin
matkaa koskevista venäläisten lehtien lausunnoista. Erikoisesti
kiinnitettiin huomiota "Isvestia"n johtavaan kirjoitukseen, jossa
tämä lehti voimakkaasti korostaa Neuvostoliiton pyrkimystä mahdol-
lisimman hyvien naapuruussuhteiden aikaansaamiseksi Euroopan rauhan
nimessä ja esittää toivomuksen, että ministeri Holstin matka tuot-
taisi tässä suhteessa mitä parhaita tuloksia. Lehdet sisälsivät
samana päivänä myöskin otteen "Pravdan" kirjoituksesta, jossa puhu-
taan "lukumäärältään mitättömistä ja merkityksettömistä, mutta erit-
täin tarmokkaista aineksista Suomessa, jotka yrittävät esiintyä ak-
tiivisesti Neuvostoliittoa vastaan uneksien Neuvostoliiton alueen
valtaamisesta ja jotka toimivat Saksan fascistien kätyreinä sekä
todetaan hyvien naapuruussuhteiden aikaansaamisen edellytyksenä ole-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

van, että johtavat piirit Suomessa tekevät lopun näitten sovietvastaisten ainesten toiminnasta".

New York Timesin Moskovan kirjeenvaihtaja Walter Duranty tiedoittaa sähkösanomassaan lehdelle, että Pravdan edelliseselostettuun lausuntoon sisältyy Suomen ja Sovietin probleemin ydin ja jatkaa: "Lapuan fascistinen liike Suomessa, jonka entiset johtajat Suomen Valkoisessa Kaartissa verisesti kukistivat vuosina 1918-1919 kommunistisen kapinan, on yrittänyt toimia Hitlerin suunnitelmien mukaisesti. Huolimatta siitä, onko Hoffmannin suunnitelma Saksan hyökkäykseksi Sovietia vastaan pohjoista tietä Memelin ja Baltian läpi sekä saksalaisten ja suomalaisten voimien avulla Kronstadtia, Pietaria ja Karjalaa vastaan, tosi tai kuvittelua, on aivan ilmeistä, että Hitlerin lähin ystävä Rosenberg yrittää kaikin mahdollisin keinoin levittää "natsismia" Baltian maihin ja erikoisesti Suomeen. Sovietin lehdistö on seurannut levottomuudella lentokenttien kiireellistä rakentamista Etelä- ja Itä-Suomessa ja uusien "kaupallisten" lentoreittien aikaansaamista Suomen ja Saksan välillä. Viime kesänä vallitsi Sovietin ja Suomen välillä jännittynyt tilanne, mutta Kallion agrarihallitus sai aikaan huomattavan parannuksen, jota ministeri Holstin käynti todistaa samalla kuin se on hyvä enne tulevaisuuteen nähden."

Edelläolevassa on lyhyesti selostettu, mitä tšekäläisen lehdistön Moskovan kirjeenvaihtajat ovat ministeri Holstin vierailusta tiedoittaneet. Tämän lisäksi julkaisi New York Times t.k. 8 p:nä Helsingin kirjeenvaihtajansa sähkösanoman, jossa sanotaan, että vierailua pidetään Helsingissä virallisen Suomen päättäväisenä yrityksenä parantaa jännittyneitä suhteita vakuuttamalla Sovietin joh-

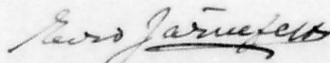
taville piireille, että Suomi ei halua liittyä mihinkään Soviet-vastaiseen kombinaatioon ja että vierailun tarkoituksena on osoittaa Suomen päättäneen lujittaa suhteitaan pohjoismaiseen puolueettomuus-blokkiin.

Kuluvan kuun 10 p:nä julkaisi New York Times ministeri Holstin vierailulle omistetun johtavan kirjoituksen. Tässä todetaan, että Suomen ulkoasiainministerin Moskovassa saama lämmin vastaanotto osoittaa molempien maiden olevan halukkaita parantamaan taloudellisia ja poliittisia suhteitaan. Neuvotteluja seurataan tarkasti Berlinissä, sillä Suomen ja Venäjän lähentyminen vaikuttaa poliittisten voimien tasapainotilaa Baltian maissa. Parina viime vuotena on Suomen edellytetty suosineen Hitlerin suunnitelmia. Ovatpa eräät Baltian maitten olojen tuntijat esittäneet ajatuksen Suomen alueen käyttämisestä tukikohtana Saksan hyökkäykselle Pietaria vastaan. Suomen hallitus ryhtyi äskettäin estämään venäläisvastaisten fascistien toimintaa ja seurauksena oli, että soviets-~~viranomaiset~~ laimensivat lehdistön Suomeen kohdistamia hyökkäyksiä, jotka aiheutuivat siitä, että Suomessa rakennettujen lentokenttien arveltiin tarkoitetun palvelemaan saksalaisten sotilaallisia suunnitelmia. Tällä ja muilla tavoin ovat molempien maitten välillä vallinneet ristiriidat siinä määrin tasoittuneet, että nykyiset diplomaattiset neuvottelut ovat mahdollisia. Vaikka ministeri Holstin käynnin tarkoituksena onkin ensisijassa Suomen ja Venäjän keskeisten kauppasuhteiden kehittäminen, on mahdollista, että matkan poliittinen tarkoitus osoittautuu tärkeämmäksi.

Lehti lopettaa kirjoituksensa toteamalla: "Jos Suomi ja Neuvostoliitto löytäisivät ystävällisempien suhteitten perustan, vaikut-

taisi tämä tilanteen stabilisoitumiseen Baltian maissa ja -
vaimentamalla natsien pyrkimyksiä koillisessa - vähentäisi sodan-
vaaraa Europassa".

Vaikka ylläselostettuun sisältyykin paljon sellaista, mikä
m.m. johtuu New York Timesin Moskovan kirjeenvaihtajan neuvosto-
lähteistä saamasta tiedoituksesta, on kuitenkin ilmeistä, että
ministeri Holstin matka Moskovaan on ollut omiaan suuressa määräs-
sä hälventämään niitä harhaluuloja, joita täällä on levitetty vi-
rallisen Suomen aikeista Neuvostoliittoon nähden ja natsien suunni-
telmista Suomessa. Ottaen huomioon tässä maassa vallitsevan pasi-
fistisen ja saksalaisvastaisen mielialan on tälle tosiasialle an-
nettava mitä suurin merkitys samoin kuin sille, että Suomen ulko-
politiikan todelliset tarkoitusperät - torjuva suhtautuminen
kaikkiin ulkoapäin tuleviin yrityksiin Suomen sekottamiseksi suur-
valtojen keskeisiin poliittisiin riitakysymyksiin ja suhteitten lu-
jittaminen pohjoismaiseen puolueettomuusblokkiin - ovat täten tul-
leet painavalla tavalla selvitetyiksi.

Lähettiläs.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 3.

Ministeri Järnefelt

15/2 1937

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

3/125 Val. 37.

KIRJELMÄ n:o 389

1/3-37

Washingtoni SSA 15 P:NÄ helmi - KUUTA 19 37

VIITTAUS: N

5 C8

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti no.3.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin no. 3, "Roosevelt ja Korkein Oikeus".

E. J. Ruuska
Lähettiläs.

Liite
HB

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 3

Washingtonissa 15 p:nä helmi - kuuta 1937.

Asia: Roosevelt ja Korkein Oikeus.

OASIAKIRJASTO

9/125 Sal. 37.

1/3 - 37

39

OSASTO

5

C8

Presidentti Roosevelt lähetti kuluvaan helmikuun 5 p:nä Kongressille viestin, jossa perustellaan Yhdysvaltain liittotuomioistuinten toiminnan tehostamisen tarpeellisuutta. Viestissä todetaan, että tuomioistuimet eivät ole työ määrän lisääntymisen johdosta voineet tyydyttävästi suorittaa tehtävänsä, vaan ovat niille joutuneet asiat usein jääneet joko kokonaan tai pitkiksi ajoiksi käsittelemättä. Niinhyvin yksityiset oikeuden anojat kuin hallitus ovat joutuneet tästä kärsimään. Viestiin liittyy ehdotus laiksi, jonka mukaan presidentin tulisi nimittää täydet valtuudet omaava tuomari jokaisen tuomarin avuksi, joka täyttää 70 ja puoli vuotta palveltuaan liittotuomioistuimissa 10 vuoden ajan eikä eroa virastaan.

Koska Yhdysvaltain korkeimman oikeuden yhdeksästä jäsenestä kuusi on saavuttanut 70 vuoden iän, olisi siis ehdotuksen mukaan tämän oikeuden jäsenmäärää lisättävä kuudella uudella tuomarilla.

Pidetään ilmeisenä, että presidentti Roosevelt tähtää ehdottamallaan uudistuksella ensisijassa muutokseen korkeimman oikeuden kokoonpanossa. Kuten tunnettua, julisti korkein oikeus mieltänsä eräitä Kongressin hyväksymiä lakeja, jotka tarkoittivat Rooseveltin ohjelman toteuttamista. Niinpä teki oikeus päätöksel-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

lään 27 p:ltä toukokuuta v. 1935 mitättömäksi koko teollisuuden elvytyslain ja myöhemmin maataloudellisen elvytyslain. Tämän lisäksi oikeus on kumonnut useita muita Kongressin hyväksymiä lakeja, joitten voimaan saattaminen kuului New Dealin ohjelmaan.

Presidentti Rooseveltilla ei ole tämän jälkeen ollut hyvä silmä korkeimpaan oikeuteen. Kun teollisuuden elvytyslaki julistettiin mitättömäksi totesi hän, "että oikeus on päätöksellään saattanut maan takaisin hevoset ja kärrykannalle". Tällä hän tahtoi sanoa, että oikeus oli taantumuksellisella toimenpiteellään suorittanut teon, joka kuuluu siihen aikakauteen, jolloin Yhdysvalloissa vielä liikuttiin hevosella ja kärryillä. Roosevelt kannattajineen onkin siitä hetkestä alkaen pitänyt oikeutta suurimpana esteenä liittohallitukselle sen toiminnassa maan taloudellisen elämän järjestämiseksi New Dealin periaatteiden mukaisesti.

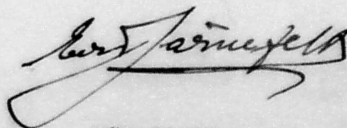
Aikaisemmin presidentti ilmaisi suunnittelevansa sellaista muutosta maan perustuslakiin, joka rajoittaisi oikeuden valtaa julistaa mitättömiksi Kongressin hyväksymiä lakeja. Koska kuitenkin kävi ilmi, että mieliala maassa oli perustuslain muutosta vastaan, luopui presidentti tästä alkuperäisestä aikeestaan eikä ottanut perustuslain muutosehdotusta vaaliohjelmaansa. Saavutettuaan vaaleilla entistä suuremman kannatuksen Kongressissa katsoo hän nähtävästi nyttemmin ajan tulleen käydä edellämäinituin keinoin korkeimman oikeuden kimppuun. Hänen tarkoituksenaan väitetään nimittäin olevan nimittää oikeuteen sellaisia uusia jäseniä, jotka suhtautuvat suopeasti hänen uudistusohjelmaansa ja tämän ohjelman mukaiseen lainsäädäntöön.

Presidentin viesti herätti täällä tavatonta huomiota. Sitä

sanotaan merkityksellisimmäksi aloitteeksi mitä Roosevelt on koko valtakautenaan tehnyt. Jos se hyväksytään Kongressissa, arvellaan Rooseveltin saavan vapaat kädet koko taloudellisen ohjelmansa toteuttamiseen.

Tällä hetkellä on vaikea sanoa, mikä lakiehdotuksen lopullinen kohtalo tulee olemaan. On luultavaa, että edustajahuoneen enemmistö tulee sitä kannattamaan. Senaatin kannanotosta on tois-
taiseksi vaikea mitään varmaa sanoa. Mielipiteet uudistuksen tarpeellisuudesta Rooseveltin ehdottamassa muodossa näyttävät senaattissa käyvän eri suuntiin. Samoin on yleinen mielipide maassa Rooseveltin ehdotukseen nähden hajalla. Ilmeistä on, että republikaanit asettuvat ehdotusta jyrkästi vastustamaan. Mutta myöskin demokraattien riveissä ollaan eri mieltä. Eräillä tahoilla katsotaan, että tarpeellisena pidetty uudistus lainsäädännöllisen ja tuomiovallan valtuuksien määrittelyä olisi sittenkin suoritettava perustuslain muutoksen muodossa, s. t. s. rajoittamalla oikeuden valtuuksia. Tällaiseen uudistukseen tarvitaan kuitenkin, että 3/4 enemmistö Kongressissa ja 36 valtiota aloitetta kannattaa.

Asian käsittely tulee kaikesta päättäen viemään huomattavan ajan.

Lähettiläs.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 4.

Ministeri Zarnefelt

2/3 1927

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 496

Washingtoni ssa 2 P:NÄ ^{maailm} ~~maailm~~ -KUUTA 19 37

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 4 125 Pal. 37.		
15/9 - 37	Li	Li
OSASTO	OSASTO	OSASTO
5	Cg	

Ulkosiaiministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti no.4.

Ohellisena kunnioittaen läheten Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin no. 4, "Tariffivaltuuslain jatkaminen ja Suomen-Yhdysvaltain tariffisopimus".

Karl Järnfeldt
Lähettiläs.

Liite
EJ:HB

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 4

Washingtonissa 2 p:nä ^{maalii} marras- kuuta 19 37

ULKOASIAINMINISTERIÖN	
4 / 125 Pal.	37.
15/3 - 37	4E
5	Cg

Asia: Tariffivaltuuslain jatkaminen
ja Suomen-Yhdysvaltain tariffisopi-
mus.

Yhdysvaltain senaatti hyväksyi viime kuun 25 p:nä 58 äänellä 24 vastaan lakiehdotuksen tariffivaltuuslain jatkamisesta kesäkuun 12 päivään v. 1940. Aikaisemmin oli edustajahuone tehnyt samanlaisen päätöksen. Täten tulee siis laki, jonka nojalla presidentillä on oikeus tehdä ja saattaa voimaan ulkovaltain kanssa tariffisopimuksia ja niissä korottaa tai alentaa voimassa olevia tulleja 50 %:lla, kuitenkin siirtämättä mitään tavaroita tullivapaiden joukkoon tai päinvastoin, olemaan voimassa edelleen kolmen vuoden ajan ensi kesäkuun 12 päivästä lukien.

Kuten tunnettua tuli Suomen ja Yhdysvaltain välinen tariffisopimus voimaan 2 p:nä marraskuuta v. 1936. Sopimus on tehty kolmeksi vuodeksi ja päättyy sen voimassaolo 2 p:nä marraskuuta v. 1939, edellyttäen, että sopimus sanotaan irti kuutta kuukautta aikaisemmin. Tariffivaltuuslaki tulee siis olemaan voimassa aikana, jolloin Yhdysvaltain hallitus ratkaisee kysymyksen sen lopettamisesta tai jatkamisesta. On syytä pitää mielessä, että presidentti Rooseveltin valtakausi jatkuu vuoteen 1941, joten kysymys sopimuksen jatkamisesta tai irtisanomisesta näinollen jää demokraattien hallinnon ratkaistavaksi.

Presidentin sopimuksetekovaltuuksien jatkaminen kolmella

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

vuodella tekeemahdolliseksi valtiosihteri Hullin kauppasopimuspolitiikan jatkamisen. Tähän mennessä ovat Yhdysvallat tehneet tariffivaltuuslain nojalla eri maiden kanssa kokonaista 16 tariffisopimusta, joista Suomen kanssa tehty sopimus on neljästoista. Vielä on suunnitteilla 12 uutta sopimusta, joista Englannin kanssa tehtävä sopimus on tärkein. Kuten aikaisemmin on mainittu kävi Englannin kauppaministeri Runciman viime tammikuussa Washingtonissa neuvottelemassa asiasta alustavasti presidentti Rooseveltin ja valtiosihteri Hullin kanssa.

Huomattavaa on, että tariffivaltuuslain jatkamisesta senaatissa keskusteltaessa kukaan ei ehdottanut lakia kumottavaksi. Tämän asemesta ehdotettiin niinhysin republikaanien kuin demokraattien taholta useita muutosehdotuksia, jotka, jos ne olisi hyväksytyt, olisivat tehneet Hullin sopimuspolitiikan jatkamisen joko mahdottomaksi tai ainakin hyvin vaikeaksi. M.m. ehdotti senaattori Pepper (demokraatti) lakiin muutosta, jonka mukaan presidentti olisi velvoitettu ylläpitämään tehtävissä sopimuksissa, samoin kuin myös tehtyjä sopimuksia jatkettaessa tai uusittaessa, maatalous- ja puutarhatuotteiden tullit niin korkeina, että ne ainakin tasoitaisivat erotuksen näiden tuotteiden tuotantokustannusten välillä sopimusmaissa ja Yhdysvalloissa. Senaatti hyväksyi aluksi muutosehdotuksen 43 äänellä 36 vastaan. Vasta kun asianomaisen valionkunnan puheenjohtaja, senaattori Harrison oli selittänyt, että tällainen muutos lakiin tekisi mahdottomaksi hallituksen sopimuspolitiikan jatkamisen, otettiin asia uuteen äänestykseen ja muutosehdotus hylättiin 42 äänellä 39 vastaan.

Senaattori Vandenberg, joka johti republikaanien hyökkäystä

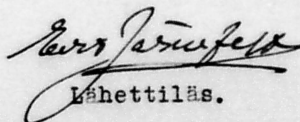
hallituksen ehdotusta vastaan, ehdotti muutosta, jonka mukaan hallitukselta evättäisiin oikeus alentaa sopimuksissa mitään tulleja alle vastaavien tuotteitten kotimaisten tuotantokustannusten. Muutosehdotus hylättiin 46 äänellä 29 vastaan. Tämän lisäksi teki republikaaninen senaattori Capper vielä kaksi muutosehdotusta, jotka molemmat hylättiin. Toisessa niistä ehdotettiin, että kaikki tulevaisuudessa tehtävät sopimukset olisi alistettava senaatin hyväksyttäväksi ja toisessa, että presidentti oikeutettaisiin tekemään ainoastaan bilateraalisia sopimuksia, joissa tehtyjä myönnytyksiä siis ei ulotettaisi muille maille.

Kuten muistettane muodoistui hallituksen sopimuspolitiikka viime presidentinvaaleissa huomattavaksi vaalipolitiiseksi kysymykseksi. Republikaanien presidenttiehdokas Landon hyökkäsi vaalipuheessaan ankarasti hallituksen kimppuun syyttäen presidentti Rooseveltia siitä, että hän oli pettänyt farmarit salliessaan maataloustuotteitten tullien alentamisen, josta oli seurauksena näitten tuotteitten lisääntyvä tuonti Yhdysvaltoihin. Hallituksen puolelta vastattiin, että maataloustuotteitten enenevää tuontia tosin oli todettavissa, mutta johtui tämä poikkeuksellisista olosuhteista, pääasiallisesti huonosta sadosta. Tämän ohella osotti tilasto, että teollisuustuotteitten ja myös eräitten maataloustuotteitten vienti Yhdysvalloista sopimusmaihiin oli huomattavasti kasvanut, mikä vuorostaan lisäsi ostokykyä kotimaisilla markkinoilla ja täten välillisesti joutui farmareille hyödyksi.

Ottaen huomioon, että hallituksen hyväksymä tariffipolitiikka, jota myös republikaanit huomattavassa määrässä kannattavat, osottautui viime vaaleissa demokraateille sisäpoliittisesti otolli-

seksi tuoden presidentti Rooseveltille lisä-ääniä, ei ole syytä edellyttää, että hallitus tulisi tästä politiikasta luopumaan, vaikkapa sopimuksissa tehdyt tullialennukset saisivatkin aikaan sen, että Yhdysvaltain ulkomaankauppa muodostuisi tuontivoittoiseksi. Johtavissa piireissä täällä on nimittäin yhä enemmän saanut jalansijaa käsitys, että Yhdysvaltain velkojamaana on ostettava suurem-
massa määrin ulkomaisten tuotteita, jotta nämä voisivat suorittaa Yhdysvalloille sitoumuksiaan. Lisäksi on syytä pitää mielessä, että valtiosihtööri Hullin suurisuuntainen suunnitelma taloudellisen rauhan saavuttamiseksi eri maiden kanssa tehtävillä sopimuksilla, jotka perustuvat yleiseen suositumuuteen, liittyyolennaisena osana presidentti Rooseveltin noudattamaan rauhanpolitiikkaan, joka vuorostaan muodostaa Yhdysvaltain nykyisen ulkopoliittisen ohjelman perustan.

Suomen-Yhdysvaltain tariffisopimuksen kannalta on Kongressin ylläselostettua päätöstä pidettävä erittäin merkityksellisenä, koska se antaa takeita tämän sopimuksen jatkuvaisuudelle ja sen turvissa ensikädessä päävientituotteittemme tullivapaalle viennille Yhdysvaltoihin.

Lähettiläs.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 5.

Ministeri Järnefelt

12/3 1937

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
5 / 125 Pal. 37		
37-37	5	
5	08	

KIRJELMÄ n:o 592

Washingtoni SSA 12 P:NÄ maalis-KUUTA 19 37

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti no.5.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin no. 5, "Roosevelt ja työväki".

Eero Järvelin
Lähettiläs.

Liite
HB

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 5

Washingtonissa 12 p:nä maaliskuuta 1937.

Asia: Roosevelt ja työväki.

REKAS
5 125 Sal. 37.
2073-37
D Cg

Kuluvan kuun 2 p:nä allekirjoitettiin Yhdysvaltain suurimman teollisuusyhtymän, Carnegie- Illinois Steel Company'n ja saman yhtiön työmiesten välinen työehtosopimus, jossa työaika määrättiin 40 työtunniksi viikossa, minimipalkka korotettiin 5 dollariksi päivässä ja jossa yhtiö tunnusti terästeollisuuden työläisten järjestyskomitean valtuuden neuvotella ja sopia työehdoista ammattiliiton jäsenten kanssa. Sopimusta pidetään täällä käännteentekeväenä tapahtumana Yhdysvaltain työväenliikkeen historiassa, koska mainittu yhtiö tähän mennessä oli johdonmukaisesti kieltäytynyt tunnustamasta ammattiliittojen oikeutta neuvotella ja tehdä työsopimuksia. Kuten tunnettua tunnusti myöskin General Motors yhtiön johto tuonnottain työläisiinsä nähden saman periaatteen, minkä jälkeen lakko saatiin päätetyksi ja neuvottelut alotettiin työehtosopimuksesta mainitun yhtiön ja autoteollisuuden työläisten liiton välillä.

Työehtosopimuksesta terästeollisuudessa on ollut laajoja seurauksia. Ensinnäkin on täten vältetty uhkaava työselkkaus eräässä Yhdysvaltain tärkeimmistä teollisuuksista. Monet pienemmät terästeollisuuden yhtymät ovat nimittäin seuranneet esimerkkiä ja sopineet työläistensä kanssa työehdoista. Toiseksi on saavutettu sopimus antanut uutta vauhtia Amerikan työväenliikkeeseen, jonka

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

järjestyminen jatkuu nopeasti. Yhdysvaltain 27 miljoonasta työläisestä lasketaan nykyisin 7 miljoonan kuuluvan erilaisiin ammattiliittoihin. Tämän luvun ennustetaan nyttemmin nopeasti nousevan. Viime viikkoina sattuneet lakot ja vielä suuremmassa määrin sopimukset, joissa työläiset ovat ilman lakkoja saavuttaneet huomattavia etuja, viittaavat siihen suuntaan, että Yhdysvaltain työväenliikkeessä on odotettavissa nousukausi, jonka vertaista ei ole ollut ennen todettavissa. Tätä ei näytä estävän se, että Yhdysvaltain vanha työväenliitto, American Federation of Labor, jonka johtaja on William Green ja tästä liitosta eronnut liitto, Committee for Industrial Organization, jonka johtaja on J.L. Lewis, ovat kilpailevina liittoina riidassa keskenään. Viimeksimainittu liitto, joka erosi ensiksimmäisestä noin puolitoista vuotta sitten, on nopeasti kasvanut ja ovat sen ansioiksi luettavat viimeisissä työtaisteluissa saavutetut tulokset.

Mainittakoon, että Greenin nykyisin johtama ammattilinen liitto, joka on toiminut Yhdysvalloissa yli 50 vuotta, pyrkii järjestämään Amerikan työväestön ammattittain koko maata käsittäviksi ammattiyhdistyksiksi. Lewisin johtama liitto sitävastoin pyrkii järjestämään Amerikan työväestön teollisuuksittain siten, että kaikki samaan teollisuuteen kuuluva työväestö liittyy erikoiseen liittoon. Greenin menetelmästä on sanottu, että se on horisontaalinen. Lewisin menetelmästä, että se on vertikaalinen, kaikkia samassa teollisuusalassa toimivia työläisiä käsittävä, eri ammatteihin katsomatta.

Greenin johtamaan liittoon kuuluu nykyisin noin 2,750,000 työläistä, Lewisin johtamaan liittoon noin 2,000,000. Tämän lisäksi

si luetaan järjestyneisiin työläisiin vielä noin 2,250,000 edellämaituista liitoista riippumattomiin työväenliittoihin kuuluvaa työläistä.

Varsin mielenkiintoista on todeta, että Lewisin johtama liitto saa ilmeisesti tukea hallituksen ja erikoisesti presidentti Rooseveltin taholta. Tätä kuvaa seuraava: Kongressi myönsi tuonnottain 625 miljoonaa dollaria Yhdysvaltain merivoimien vahvistamiseen. Laivastodepartementti tarvitsi laivojen rakentamiseen y.m. 25 miljoonaa paunaa terästä, mutta ei voinut eikä tahtonut tehdä tätä tilausta, koska suuret teräsyhtiöt eivät olleet täytäneet niitä n.s. Walsh-Healey laissa määrättyjä työehtoja, joita on noudatettava valtion tilauksia täytettäessä. Täten on hallitus voinut painostaa terästeollisuutta tekemään yllämainitun työehtosopimuksen, joka täyttää lain määräykset. *)

Presidentti vuorostaan on johdonmukaisesti kieltäytynyt puuttumasta työselkkauksiin jättäen tehtävän paikallisten viranomaisten huoleksi. Samalla on kuitenkin tunnettua, että hän on kaiken aikaa ollut kiinteässä kosketuksessa työväenliittojen johtajan Lewisin kanssa. Yhtä huomattavaa on, että kun työministeri Perkins'iä General Motors'in tehtailla tapahtuneitten lakkojen aikana pyydettiin välittämään selkkauksessa, antoi hän tilanteesta lausunnon, josta kävi ilmi, että hän asettui työväen vaatimuksia kannattamaan ja vieläpä tavallaan hyväksyi n.s. istumislakon laillisenä taisteluvälineenä.

Vaikka Yhdysvaltain työväenliike nykyisessä muodossaan ei ole poliittinen luonteeltaan eikä työväellä ole varsinaisia edustajia Kongressissa, on liikkeellä kuitenkin nykyoloissa tavallaan poliit-

*) Walsh-Healey laki on lähetetty Ministeriölle kirj.no.2250,7.8.'36.

tininen tausta. On nimittäin otettava huomioon, että työväki kannatti viime vaaleissa presidentti Rooseveltia. Samoin on työväki viimeksi ilmoittanut kannattavansa presidenttiä hänen lainsäädännöllisessä aloitteessaan Yhdysvaltain korkeimman oikeuden jäsenmäärän lisäämiseksi, jolla uudistuksella presidentti yrittää saada uudistusohjelmaansa tarkoittavat lait hyväksytyiksi sanotussa oikeudessa. Täten on ilmeistä, että presidentti on eräänlaisessa kiitollisuudenvelassa työväelle ja vieläpä tarvitsee sen kannatusta vaikuttaakseen edelleen Kongressiin, jonka jäsenet tehdessään päätöksiä ovat tässä maassa tavallista suuremmassa määrässä riippuvaisia valitsijoittensa mielipiteestä ja painostuksesta. Työväenliikkeen poliittinen merkitys on täten Yhdysvalloissa huomattavasti suurempi kuin mitä ensi näkemältä voisi otaksua ja suurenee sitä mukaa kuin työväki järjestäytyy ja muodostaa ammatillisia liittoutumia.

Presidentti Roosevelt on viime viikkona esiintynyt kahdesti pitämällä yli maata käsittäviä radiopuheita. Näissä hän on selittänyt toisen, nyttemmin alkaneen valtakautensa ohjelmaa. Hän toteaa, että kolmannes Yhdysvaltain väestöstä on huonosti ravittua, huonosti vaetetettua ja asuu huonoissa asunnoissa. Tuhannet ja taas tuhannet farmarit eivät tällä hetkellä tiedä, tulevatko maataloustuotteitten hinnat ensi vuonna olemaan sellaisia, että ne takaavat heidän toimeentulonsa. Tuhannet ja taas tuhannet työläiset saavat tällä hetkellä työskennellä tehtaissa liian pitkiä työpäiviä riittämättömällä palkalla. Tuhannet lapset, joiden tulisi olla koulussa, tekevät työtä teollisuuslaitoksissa ja kaivoksissa. Lakkoliike on saanut ennenkuulumattomat mittasuhteet maksaen mil-

joonia dollareita. Hallituksen ja Kongressin valvollisuus on toimia niin, että tähän asiointilaan saadaan aikaan muutos. Hän kyllä myöntää, että taloudellinen tilanne on viimeisen lamakauden ajoista huomattavasti parantunut niitten toimenpiteitten johdosta, joihin Kongressi ja hallitus ryhtyivät hänen valtakautensa alussa. Mutta epäkohtia ei silti ole saatu poistetuksi, sillä korkein oikeus on asettunut poikkiteloin hallituksen ja Kongressin tielle. Sen tähden on toimittava niin, että korkeimman oikeuden vastustus murretaan ja hallituksen sekä Kongressin toiminta yhteiskunnallisten uudistusten hyväksi saa esteettä jatkua.

Presidentin puheet on hänen poliittisten vastustajiensa taholta leimattu vallankumouksellisiksi. Myöskin osa demokraattien maltillisemmista aineksista on asettunut häneen nähden epäroivälle kannalle, etenkin mikäli ne koskevat korkeimman oikeuden kokoonpanon uudistamista. Katsotaan, että Roosevelt on mennyt liian pitkälle kiirehtiessään ohjelmansa toteuttamista.

Vaikka toistaiseksi on mahdotonta sanoa, miten ristiriita korkeimman oikeuden ja presidentti Rooseveltin välillä tulee päätymään, on kuitenkin ilmeistä, että voimakkaat yhteiskunnalliset tekijät asettuvat kannattamaan presidenttiä hänen uudistusohjelmansa toteuttamisessa. Etenkin tulee järjestynyt työväki tukemaan hänen pyrkimyksiään.

W. J. P. J. J.
Lähettiläs.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C8

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 6.

Ministeri Järnefelt

17/4 1937

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 935.

Washingtoni SSA 17 P:nÄ huhti KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

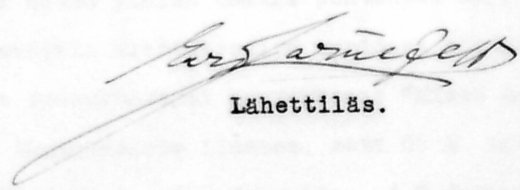
VIITTAUS: D. U. M. / 19

U	6	125	Pal: B	27.
2/5-37				
5	CS			

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 6.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle seitse -
mänä kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 6: "Suomi
ja Euroopan maat amerikkalaisen kannalta katsottuina."

Lähettiläs.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 6.

Washingtonissa 17 p:nä huhti kuuta 19 37.

Asia: Suomi ja Euroopan maat ame-
rikkalaisen kannalta katsottuina.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
6/125 Val. 1937.		
4/5 - 32	53	Litt
	ASIA	ASIA
5	C8	

The American Institute of Public Opinion niminen laitos, joka kerää tietoja amerikkalaisen yleisön suhtautumisesta ajankohdaksiin kysymyksiin, on Yhdysvaltain maailmansotaan liittymisen 20 vuotismuiston johdosta, kuluvaan kuun 6 päivänä, julkaissut lehdistössä tilaston, joka osoittaa miten yleisö täällä suhtautuu Euroopan eri maihin. Laitos on nimittäin kiertokyselyn muodossa aitoamerikkalaiseen tapaan esittänyt vastattavaksi kysymyksen: "Mistä Euroopan maasta pidätte eniten?" Vastauksista ilmenee, että 55 % antaa etusijan Englannille, 11 % Ranskalle, 8 % Saksalle, 4 % Suomelle, 3 % Irlannille, Italialle ja Sveitsille, 2 % Belgialle, Norjalle ja Ruotsille, 1 % Tanskalle, Kreikalle, Hollannille ja Neuvostoliitolle. Muut Euroopan maat ovat saaneet vähemmän ääniä.

Äänestäjät selittävät useasti antavansa etusijan sille maalle mistä heidän esi-isänsä ovat kotoisin. Tämä ei kuitenkaan ole ollut ainoana vaikuttimena. Niinpä on Suomi saanut enemmän puoltajia kuin mikään muu pienemmistä Euroopan maista ja enemmän kuin esim. Irlanti, vaikka irlantilaisyyntisiä on Yhdysvalloissa valtavasti enemmän kuin suomalaissyntyisiä. Suomen hyvään

JAKELUOHJE:

Tavallinen ja lisäksi
Herra Opetusministerille.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkossainministeriön tiedoituksiin.

asemaan tässä kilpailussa on ilmeisesti vaikuttanut se, että Suomi on säännöllisesti suorittanut n.s. sotavelkansa korot Yhdysvalloille "rikkaampien ja mahtavampien maitten jättäessä velkansa maksamatta", kuten laitoksen tilastoon liittyvässä selostuksessa huomautetaan.

Laitos toteaa vielä, että enimmin suositut maat Yhdysvalloissa ovat ne maat, joissa vallitsee kansanvaltainen parlamentaarinen järjestelmä. Niinpä ovat Englanti ja Ranska saaneet kaksi kolmannesta kaikista äänistä. Diktatuurimaat - Saksa, Italia ja Neuvostovenäjä ovat saaneet yhteensä ainoastaan 12 % annetuista äänistä. Saksan saamaan äänimäärään vaikuttanee saksalaissyntyisten suuri lukumäärä. Lasketaan nimittäin, että saksalaissyntyisiä on Yhdysvalloissa kokonaista 22 % koko väestöstä.

Äänestyksen tulos kuvastaa selvästi suuren yleisön keskuudessa täällä vallitsevaa mielialaa. Amerikkalainen on synnynnäinen demokraatti ja tämän mukainen maailmankatsomus määrää hänen suhtautumisensa niin hyvin sisä- kuin ulkopoliittisiin kysymyksiin. Tunnuslauseella "kansanvallan asia on maailmassa pelastettava" Yhdysvallat liittyivät maailmansodassa Englantiin ja Ranskaan ja ryhtyivät täten ensi kertaa historiassaan aktiivisesti vaikuttamaan Euroopan sisäisiin asioihin. Rauhanteon jälkeen Yhdysvaltain ulkopolitiikka kuitenkin vähitellen palasi aikaisempaan perinnälliseen asenteeseensa, johon sisältyy erottautuminen kaikista niistä kansainvälisistä riitakysymyksistä, jotka eivät suoranaisesti koske Yhdysvaltain etuja. Kansainliittoon ei yhdytty ja Englannin kanssa tehtyä sopimusta, jolla liittolaiset olisivat taanneet Ranskan turvallisuuden, ei ratifioitu.

Sodanjälkeinen kehitys Euroopassa onkin ollut vain omiaan tuottamaan pettymyksiä sille idealogialle, jonka vallitessa Yhdysvallat kävivät ase kädessä vapauttamaan Euroopan demokraattisia maita "itsekkäitten autokraattisten valtain puristuksesta". Amerikkalais - ten käsityksen mukaan ovat rauhan, aseriisunnan ja kansanvallan ihanteet nykyisin Euroopassa etäisempiä kuin milloinkaan aikaisemmin. Niitten sijalle on tullut hillitön asevarustelu ja voimistuneitten, valtapyyteitään tavoittelevien fascististen maitten sotaiset pyrkimykset, joitten näkyvin tulos on Espanjan sisällissota. Täällä ollaan - kin nykyisin yleisesti sitä mieltä, että Yhdysvallat tekivät virheen yhtyessään maailmansotaan, jolla ei mitään ole saavutettu, mutta jossa kaatui paljon amerikkalaisia ja johon uhrattiin suunnattomia ta - loudellisia arvoja.

Tämä amerikkalainen käsitys niinhyvin Yhdysvaltain osuudes - ta maailmansotaan kuin Euroopassa sodan jälkeen kehittyneestä tilan - teesta selittää sen suuttumuksen, joka täällä purkautui esiin Euroo - pan maitten jätettyä suorittamatta sodasta johtuvia velkojaan. Ta - vallinen amerikkalainen punnitsee Euroopan asioita yksinomaan omal - ta amerikkalaiselta näkökannaltaan, joka pohjautuu edelläselostet - tuun idealogiseen katsantotapaan. Pidetään käsittämättömänä, että Euroopan maat eivät välitä sitoumuksistaan Yhdysvaltoja kohtaan, jotka ovat epäitsekkäästi uhrautuneet Euroopalle korkean ihanteen puolesta. Tuskin kukaan tässä maassa antaa merkitystä sille seikal - le, että Yhdysvallat jättäessään täyttämättä lupauksensa yhtyä Kan - sainliittoon ja ollessaan takaamatta niitä velvoituksia, joita Sak - salle asetettiin sotakorvauksiin nähden, itse tavallaan myötävaikut -

tivat siihen, että sotavelkain suorituksista luovuttiin.

Tämän amerikkalaisen katsantotavan valossa käsittää myös-
kin mistä syystä Suomen sodanaikaisten velkasitoumusten täyttäminen
herättää täällä niin suurta huomiota ja kuinka edulliseen asemaan
Suomi näitten suoritustensa johdosta joutuu amerikkalaisten silmis-
sä muitten eurooppalaisten maitten rinnalla. Tietenkin on selvää,
että olojemme kehitys kansanvaltaisuuden merkeissä, Suomen noudatta-
ma johdonmukainen rauhanpolitiikka ja orientoitumisemme tässä mieles-
sä demokraattisesti hallittuihin Skandinaavian maihin on täällä omi -
aan vahvistamaan uskoa asemamme vakavuuteen ja lisäämään maahamme koh-
distuvaa suosiota ja mielenkiintoa.

Eero Järvelin
Lähettiläs.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 7.

Ministeri Järnefelt

22/4 1937

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 977.

Washingtoni SSA 22 P:Ä huhti KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:Ä KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

KOASTAINTI...		
2 / 125 tal. 1937		
75. 37	2	
5	Cg	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 7.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kahdeksana kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 7: "Yhdysvaltain työväestön ammatillinen järjestäytyminen".

Eero Tuomi
Lähettiläs.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 7.

Washingtonissa 22 p:nä huhti kuuta 1937.

Asia: Yhdysvaltain työväestön ammatillinen järjestäytyminen.

7/125 Sal.	
575-27	3
5	C8

Yhdysvaltain korkein oikeus on 12 päivänä kuluvaan kuuta tekemällään päätöksellä julistanut lainvoimaiseksi n.s. Wagner lain, jossa työnantajain ja työntekijäin keskinäiset suhteet määritellään. Kongressi hyväksyi jo 5 päivänä heinäkuuta v. 1935 sanotun lain, jonka tarkoituksena on estää talouselämää haittaavien ja lamauttavien työrettelöiden syntymistä. Lain voimaansaattamisen yhteydessä sattui kuitenkin tapauksia, joissa niinhyvin työnantajat kuin työläiset vetosivat lain nojalla oikeuteen. Eräät näistä tapauksista joutuivat korkeimman oikeuden ratkaistaviksi, joka nyttemmin on langettanut niistä tuomion ja samalla julistanut lain perustuslain mukaiseksi. Oikeuden päätöstä pidetään suurena voittona Rooseveltin hallinnolle.

Lain perusteella, joka kantaa laatijansa, demokraattiseen puolueeseen kuuluvan senaattori Wagnerin nimeä, saavat työläiset oikeuden järjestäytyä ammattiliitoiksi ja neuvotella valitsemiensa edustajain kautta työnantajain kanssa työehtosopimuksista. Työnantajat eivät saa sekaantua työväenjärjestöjen asioihin eivätkä harjoittaa painostusta niihin kuuluvia työläisiä kohtaan. Erikoinen neuvos-

JAKELUOHJE:

Tavallinen ja lisäksi Sosiaaliministeriölle ja Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliitolle.

UE 2: A 4.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

to, National Labor Relations Board, asetetaan valvomaan lain noudattamista. Laissa ei määritellä työpalkkoja ja työaikaa, vaan siinä annetaan työläisille valtuus neuvotella näistä ja tehdä niitä koskevia työehtosopimuksia. Laissa ei niinkään kielletä työläisiltä oikeutta tehdä lakkoja. Työläiset eivät lain mukaan ole velvoitettuja liittymään ammattiliittoihin, mutta liittoihin kuulumattomat työläiset ovat velvoitetut noudattamaan työnantajain ja ammattiliittojen kesken tehtyjä työehtosopimuksia. Laki määrää, että kysymys siitä, mikä ammattiliitto saa erikoisella työmaalla valtuuden edustaa ja neuvotella työmaan työläisten nimessä, ratkaistaan salaisella äänestyksellä, jolloin eniten ääniä saanut ammattiliitto katsotaan edustavan asianomaista työmaata ja saa siis valtuuden käydä työnantajain kanssa neuvotteluja työehdoista ja tehdä niitä koskevia sopimuksia.

Kuten tunnettua, ovat useat Yhdysvalloissa viime aikoina syntyneet työrettelöt ja lakot johtuneet siitä, että työnantajat eivät ole tahtoneet tunnustaa ammattiliittojen oikeutta neuvotella työehtosopimuksista. M.m. aiheutuivat General Motors ja Chrysler yhtiöitten tehtailla tuonnottain syntyneet lakot tämän johdosta ja saatiin ne päättyämään vasta sen jälkeen kun mainitut yhtiöt olivat tunnustaneet asianomaisten ammattiliittojen valtuuden neuvotella liittoihin kuuluvien jäsenten puolesta.

Wagner lain tarkoituksena on poistaa työrettelöiden ja lakkojen aiheet tämänkaltaisissa tapauksissa. Tähän nähden laissa nimenomaan määrätään, millä ehdoilla ja mitkä ammattiliitot kulloinkin ovat valtuutetut edustamaan työväkeä neuvotteluissa työnantajain kanssa.

Varsin mielenkiintoista on todeta, että Henry Ford on ilmoittanut neuvottelevansa työehdoista yksinomaan tehtaittensa yksi -

tyisten työläisten kanssa tunnustamatta ammattiliittoa neuvottelevaksi elimeksi. On mahdollista, että Ford joutuu lausunnostaan vastaan - maan National Labor Relations Boardin edessä. Näin voi kuitenkin ta- pahtua vain siinä tapauksessa, että Fordin tehtaitten työläiset saa - daan liittymään ammattiliittoihin, jotka Wagner lain nojalla valtuu - tetaan neuvottelemaan Fordin tehtaitten työläisten nimessä.

On ilmeistä, että Wagner lain lainvoimaiseksi saattaminen tulee antamaan uutta tukea Yhdysvaltain työväestön pyrkimykselle jär- jestäytyä ja ajaa etujaan ammattiliittojen välityksellä. Työväen ta - holla onkin korkeimman oikeuden päätös otettu vastaan tyydytyksellä. Teollisuudenharjoittajain taholla ollaan pikemminkin odottavalla kan- nalla ja esitetään epäilyksiä siihen nähden, että lain soveltamisella estettäisiin työrettelöiden syntyminen. Huomautetaan ensinnäkin, että ristiriita Amerikan suurten ammattiliittojen kesken tulee otaksutta- vasti jatkumaan ja että kysymys siitä, mitkä ammattiliitot kulloin - kin on katsottava määrättyä teollisuuden alaa tai teollisuuslaitok - sen työväestöä edustaviksi, tulee edelleenkin tuottamaan vaikeuksia ja aiheuttamaan selkkauksia ammattitaitoisen työväestön ja suurien, erikoista ammattia harjoittamattomien työläisjoukkojen välillä. Toi - seksi ei olla varmoja siitä, että ammattiliittojen johtajien onnis - tuu tai että he edes haluavat tulevaisuudessa uuden lain turvissa estää työväestöä niistä väkivaltaisuuksista, joihin se on viime ai - koina vaatimuksiensa perille ajamiseksi ryhtynyt, muun muassa n.s. valtauslakkojen muodossa.

Carl Winberg
Lähettiläs.

Huom. Olen raportissa n:o 5, 12/3-37 "Roosevelt ja työväki" (Ulkomaa- ed. tied. n:o 61) selostanut Yhdysvaltain työväenliikkeen ny - kyistä vaihetta ja poliittista taustaa. Wagner lain teksti toi- mitetaan Ministeriölle eri kirjeellä.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 8.

v.a. Asiamiehitys v. Numeri

8/6 1937

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1377.

Washingtoni SSA 8 P:nÄ kesä KUUTA 19 37. 8/6. 37.

VIITTAUS:

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

9 / 126 Pal 37		
N	ASIA	LI
5	88	

Ulkoasiainministeriö

LLE

ABIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 8.

Oheisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 8: "Eräs uudistijärjestely Yhdysvaltain valtiodepartementissa".

Sigurd von Muner.
V.s. Asainhoitaja.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 8.

Washingtonissa 8 p:nä kesäkuuta 1937.

9/126 Sal. S. -37.

18/6-37

Asia: Eräs uudestijärjestely Yhdys-
valtain valtiodepartementissa.

C8

Eilen, kuluvan kuun 7 päivänä presidentti ROOSEVELT jätti Senaatille hyväksyttäväksi valtiodepartementin Itä-Euroopan osaston päällikön Robert F. KELLEYn nimittämisen "Foreign Service" in virkamieheksi, pääkonsuliksi ja sihteeriksi diplomaattisessa palveluksessa".

Tämä nimitys aiheutuu erästä uudestijärjestelystä valtiodepartementissa, josta tämänpäiväisessä New York Timesissa on uutinen. Kävin herra KELLEYn luona tiedustelemassa onko uutisessa perää. Hän ilmoitti luottamuksellisesti, että selostus on jokseenkin korrekti mutta että uutinen valitettavasti on "vuotanut" valtiodepartementista, sillä asia oli päätetty pitää salassa ainakin kunnes Senaatti on vahvistanut KELLEYn nimityksen, mikä on edellytyksenä järjestelyyn.

Tämä uudestijärjestely on seuraava. Euroopan maiden asiat hoidetaan nykyään kolmella eri osastolla. "Division of Eastern European Affairs"iin kuuluvat Suomi, Viro, Latvia, Liettua, Puola, Danzigin vapaakaupunki ja Neuvostoliitto. "Division of Near Eastern Affairs"iin kuuluvat m.m. Albania, Bulgaria, Kreikka, Romania, Jugoslavia (ja Turkki). Kaikki muut Euroopan maat kuuluvat "Divi -

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

sion of Western European Affairs"iin. Valtiosihteeri HULLin aikomus on yhdistää kaikkien Euroopan maitten hoito yhteen osastoon, joka saisi nimekseen "Division of European Affairs", ja jonka päälliköksi luultavasti nimitetään Western Europeanin nykyinen päällikkö, herra James Clement DUNN.

Syynä uudestijärjestelyyn on lähinnä erikoisen Itä-Euroopan osaston tarpeettomuus. Vuonna 1917 perustettiin "Division for Russian Affairs", joka sai tehtäväkseen seurata oloja ja kehitystä Venäjällä. Kun Yhdysvallat sittemmin tunnustivat Suomen ja sen naapurimaitten itsenäisyyden, yhdistettiin ne mukavuussyistä maittuun osastoon ja sen nimi muutettiin v. 1922 nykyiseksi. Vuonna 1933 Yhdysvallat tunnustivat Neuvostoliiton ja näiden maiden väliset suhteet katsotaan nyttemmin kehittyneen niin normaaliksi, ettei erikoista Itä-Euroopan jaostoa enää tarvita.

Uudestijärjestely tapahtunee jo kuluvan kesän aikana.

Sigurd von Pauers.

V.a. Asainhoitaja.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: 28

ASIA: _____

Washingtonissa oleva. lähetystön raportti n:o 9.

v.a. Asiantuntijain v. Numerus

26/6 1937.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1553.

Washingtoni SSA 26 P:ÄÄ kesä KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:ÄÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
10/126 Salo 1937		
9/7-37	-6	LL
SYDÄ	U. A. V. O	ASA
5	Cg	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 9.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 9: "Viimeaikaiset sisäpoliittiset tapahtumat Yhdysvalloissa".

Sigurd von Pauers.

V.a. Asainhoitaja.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 9.

Washingtonissa 26 p:nä kesä kuuta 1937.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

10/126 Sal. 37.

Asia: Viimeaikaiset sisäpoliittiset
tapahtumat Yhdysvalloissa.

9/7-37		
5	Cg	

Lähetystö on kuluvan vuoden raporteissaan n:ot 5 ja 7 tehnyt selkoa työväen viimeaikaisista pyrkimyksistä ja teollisuuden alalla tapahtuneista lakoista. Työselkkaukset jatkuvat yhä edelleen. Viimeksi John L. LEWISin johtama Committee for Industrial Organization on kohdistanut toimintansa terästeollisuuteen. Lakkotilanne oli viime viikolla kovin kireä ja Bethlehem Steel Corporationin Johnstownissa, Pennsylvania, sijaitsevilla tehtaissa syntyi levottomuuksia ja mellakoita. Pennsylvanian kuvernööri julisti kaupungin alueen eräänlaisen sotatilan alaiseksi ja käski terästehtaita kokonaan pysäyttämään toimintansa. Sotavoimat ylläpitävät rauhaa ja nyttemmin käydään neuvotteluja työnantajain ja työläisten välillä.

Presidentti ROOSEVELT ryhtyi vihdoin viime viikolla itse toimenpiteisiin yleisen lakkotilanteen parantamiseksi nimittäessään kolmejäsenisen välityslautakunnan, jonka toiminta teräslakon päättämiseksi näyttää vievän tuloksiin. Lautakunnan puheenjohtajana toimii herra Charles P. TAFT, entisen presidentti TAFTin poika.

Lehdistö arvostelee yleensä ankarasti kuvernöörin toimenpiteitä. Hänen olisi pitänyt suojella tehtaitten ja työhaluisten työ-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

läisten toimintaa lakkolaisia vastaan eikä sulkea tehtaita. Menetelyllään hän on vain avustanut työväkeä. New York Herald Tribune lausuu, että demokraattinen kuvernööri, kuten aikaisemmin presidentti itse, on tunnustanut poliittisen velkansa LEWISille. Tämä lehti tarkoittaa viime syksyn vaaleja, jolloin työläiset yleisesti äänestivät demokraattisen puolueen ehdokkaita.

Nykyiset lakot Yhdysvalloissa eivät johdu pelkästään parempien aikojen palaamisesta, vaan ovat Committee for Industrial Organisationin järjestelmällisesti aikaansaamia. LEWIS tietää, että ROOSEVELT harrastaa parempia työehtoja työläisille ja että hänen monessa asiassa on nojaututtava työläisten lojaalisuuteen. Otollisempaa aikaa viimeksi mainittujen olojen parantamiseen tuskin voi löytää. Tähänastinen kokemus onkin osoittanut, että ROOSEVELT ulkonaisesti on suhtautunut teollisuuslakkoihin harvinaisen passiivisesti ja välinpitämättömästi ja että työntekijäin mahdollisuudet saada vaatimuksensa hyväksytyiksi tämän kautta huomattavasti ovat lisääntyneet.

Toiselta puolen näyttää siltä kuin LEWISillä ei enää olisi Committee for Industrial Organisationin jäsenet täysin hallussaan, koska on sattunut tapauksia, joita hän tuskin hyväksyy.

Asiantuntijat väittävät, ettei lakkojen huippukohtaa vielä ole saavutettu ja että siis uusia levottomuuksia on odotettavissa koko tämän vuoden ja myös ensi talven aikana. ROOSEVELTkin kuulema on samaa mieltä. Hän ei hyväksy mellakoita ja muita levottomuuksia mutta katsoo, ettei niitä voida välttää. Hän uskoo ja toivoo, että työväki voittaa ainakin suurimman osan riidoistaan työnantajain kanssa. Hän siis suurin piirtein hyväksyy työläisten nykyisen aktiivisuuden, osaksi koska näitten saavuttamat voitot ovat omiaan työn

antajille osottamaan, etteivät "hyvät" vanhat ajat enää voi palata, osaksi taasen koska palkkojen korottaminen aikaansa entistä tasaisemman omaisuuden jaon kansan keskuudessa ja tämän kautta yhä kasvavan yleisen ostokyvyn.

Ennenkuin siirryn muihin asioihin tahdon mainita LEWISin pari päivää sitten julistaneen, että hän tulee järjestämään federaaliset työntekijät Committee for Industrial Organisationin alaosatoksi. Järjestelytyö on uskottu viime kesänä Suomessa osuustoimintaa tutkineelle herralle Jacob BAKERille, joka heinäkuun 1 päivänä tulee eroamaan valtion palveluksesta.

x x

x

Viime aikoina on ollut oireita siitä, että presidentti ROOSEVELTin vaikutusvalta Kongressissa on laskemassa. Mainitsen tässä pari esimerkkiä.

Lähetystä on kuluvan vuoden raportissaan n:o 3 tehnyt selkoa Yhdysvaltain korkeimman oikeuden kokoonpanon muuttamista koskeva ehdotuksesta. Askettäin Senaatin lakiasiaivaliokunta antamassaan laajassa mietinnössä asiallisesti mutta murhaavalla tavalla arvostelea aloitetta sekä ehdottaa, ettei sitä hyväksytä. Mietintö on kaikkien valiokunnan jäsenten, siis sekä demokraattien että republikaanien, allekirjoittama. On näin ollen melko varmaa, ettei ehdotusta hyväksytä edes missään lievennetyssä muodossa. Kevään aikana sattui sitä paitsi pari tapausta, jotka olivat omiaan heikentämään muutoksen välttämättömyyttä korostavia perusteluja. Korkein oikeus ju -

listi nimittäin muutamia päätöksiä, joissa se totesi eräiden New-Deal - ohjelmaan kuuluvien lakien perustuslainmukaisuuden ja näin ollen nykyisessäkin kokoonpanossaan osotti voivansa seurata "modernin ajan kehitystä". Sitä paitsi eräs vanhoillisista tuomareista erosi kuluvan kuun alussa ja presidentti voi nyt ilman ehdotettua lainsäädäntöä lisätä tuomioistuimeen haluamaansa "uutta verta" (valtiokunta arveli mietinnössään, että presidentti luultavasti tarkoitti "nuorta" verta).

Huolimatta kaikista hallituksen lupauksista supistaa menoja valtion velka nousee nousemistaan ja on tällä hetkellä noin 36 miljardia dollaria. Kuvaavana esimerkkinä Kongressin reaktiosta tämän tosiseikan johdosta mainittakoon, että senaattori ROBINSON, joka on demokraattien johtaja Senaatissa ja tässä ominaisuudessaan on aina tähän saakka lojaalisesti noudattanut presidentin toivomuksia, esikettäin yleisen keskustelun aikana Senaatissa lausui, että jatkuvat liialliset menot pian voivat viedä valtion taloudellisiin vaikeuksiin.

New York Times julkaisi muutamia päiviä sitten ensimmäisellä sivulla kirjoituksen, jonka mukaan eräät ROOSEVELTin ystävät ovat kehottaneet häntä aiheuttamaan Kongressin istuntokauden päättämisen (päättös tehdään tavallisella äänten enemmistöllä) mahdollisimman aikaisin, jottei Kongressi saisi aikaa ja tilaisuutta yhä enemmän päästä irti presidentin vaikutusvallasta. Mainitut ystävät olisivat kertoman mukaan tällöin myös ottaneet huomioon lakkotilanteen. Republikaanit ja vanhoilliset demokraatit pelkäävät nimittäin LEWISiä ja hänen kasvavaa valtaansa ja voivat näin ollen epätoivoissaan ryhtyä toimenpiteisiin, jotka eivät ole sopusoinnussa presidentin omaksuman asenteen kanssa.

Varapresidentti GARNER, joka on Senaatin puheenjohtaja, on keskellä istuntokautta lähtenyt pitkälle lomalle kotivaltioonsa. Tätä seikkaa tulkitaan siten, ettei GARNER enää tahdo ottaa vastatakseen ROOSEVELTin ehdotusten ajamista Senaatissa ja että hän lomansa kautta tahallisesti on antanut vapaammat kädet oppositiolle.

Paljonko perää edellä mainituissa huhuissa ja tulkinnoissa on, ei tällä hetkellä ole varmasti sanottavissa. Ilmeistä on kuitenkin, että demokraattisessa puolueessa vallitsee hajanaisuutta ja erimielisyyttä siitä, onko ROOSEVELTin ohjelmaa yhä edelleen seurattava. Presidentti on tämän vuoksi ryhtynyt toimenpiteeseen, joka kullema laadultaan on ensimmäinen Yhdysvaltain historiassa. Hän on nimittäin kutsunut kaikki demokraattiset senaattorit ja edustajat tällä viikonlopulla pidettäviin keskusteluihin Chesapeake - lahdessa sijaitsevalle Jefferson - saarelle. Vieraat on jaettu kolmeen ryhmään, joiden kanssa presidentti tulee kolmena eri päivänä keskustelemaan ja neuvottelemaan nykytilanteesta, ja hänen päämääränsä on saada vastustajat takaisin hänen leiriinsä. Mikäli tiedetään ovat jotkut opposition johtajista kieltäytyneet saapumasta. Yleisesti arvellaan, että ROOSEVELT menestyy aikeissaan ainoastaan mikäli hän tekee huomattavia myönnytyksiä. Mutta sellaisiin hän tuskin on halukas.

Kongressin "vallankumousta" presidenttiä vastaan käsiteltäessä on otettava huomioon eräs kaukainen tapahtuma, nimittäin presidentinvaalit 1940. Yhdysvaltain hallitusmuoto ei estä samaa henkilöä tulemasta valituksi presidentiksi kuinka monta kertaa tahansa, mutta tähän asti kukaan ei ole ollut presidenttinä kahta nelivuotiskautta kauempaa. ROOSEVELT on itse viime talvena lausunut julki, ettei hän enää halua asetua ehdokkaaksi v. 1940. Mutta toiselta puo-

len kerrotaan, että hänen hyväkseen innokkaasti toimii vaikutusvaltainen LEWIS, jonka muita päämiehiä ROOSEVELT passiivisuudellaan edistää. Kerrotaan myös, että James A. FARLEYlla, demokraattisen puolueen johtajalla, ei ole mitään huomautettavaa LEWISin toimenpiteitä vastaan.

Vaikkei ROOSEVELT v. 1940 asettuisikaan ehdokkaaksi, on toinen muoto, jolla hän voi käyttää vaikutusvaltaansa vaaleissa, nimittäin se, että hän määrää demokraattisen ehdokkaan.

Molemmat edellä mainitut mahdollisuudet ovat vanhoillisten demokraattien mielestä selvää diktatuuria, jommoista ei saa demokraattisessa maassa olla. Tämän vuoksi he usealla tavalla koettavat pienentää ROOSEVELTin prestigeä, jotta hänen populariteettinsa kansan keskuudessa vähitellen laskeutuisi, ettei hänellä v. 1940 enää olisi mahdollisuuksia esiintyä "yksinvaltijana". Demokraattisessa puolueessa nykyään vallitseva vallankumouksellinen henki ei tietenkään ole omiaan vahvistamaan puolueen asemaa. On huhuttu, että vanhoilliset demokraatit haluaisivat järjestää jonkinlaista yhteistoimintaa republikaanien kanssa. Toistaiseksi ei tällaisesta kuitenkaan ole saatu mitään vahvistusta ja väitetty yhteistoiminta kuulostaakin hieman oudolta. Onhan "vallankumous" tähdätty vain yhtä henkilöä tai pientä ryhmää eikä puoluetta vastaan sinänsä.

Sigurd von Numers.
 V.a. Asiainhoitaja.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C8

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 10.

v. a. Apacenhöytäjä v. Numerus

2/7 1937.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1592.

Washingtoni SSA 2 P:nÄ heinä KUUTA 19

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIA	
11/126 Pol. S. 27.	
14/7 -37	
5	Cg

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 10.

Ohellisena kunnioitteen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 10: "van ZEE-LANDin käynti Yhdysvalloissa."

Sigurd von Numers

V.a. Asainhoitaja.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 10.

Washingtonissa 2 p:nä heinä kuuta 1937.

Asia: van ZEELANDin käynti Yhdys-
valloissa.

11 / 126 Sal. 37.
14/7 - 37
5 Cg
LIT
ASIA

Suoranaisena aiheena van ZEELANDin tuloon tähän maahan oli että hän sai kunniatohtorin arvon Princetonin yliopistossa, jossa hän aikoinaan on opiskellut. Matkalla oli myös toinen tarkoitus, jolla oli yleispoliittinen merkitys. van ZEELAND kävi nimittäin Washingtonissa keskustelemassa presidentti ROOSEVELTIN ja valtiosihtööri HULLIN kanssa.

Jo ennen käyntiä puhuttiin laajalti sen suuresta merkityksestä. van ZEELAND ei tulisi edustamaan ainoastaan omaa maataan, vaan myös Ranskaa ja Isoa-Britanniaa, joiden nimissä hänen piti esittää eräitä näkökohtia ja toivomuksia. Sitä paitsi Belgia kuuluu Oslovaltioihin, joiden tähänastiset saavutukset suuressakin määrin kiinnostanevat tšekäläistä hallitusta. Tämän lisäksi huomautettiin, että van ZEELANDille ei amerikkalainen mentaliteetti ole vieras, joten hän siis paremmin kuin useimmat aikaisemmin täällä vierailleet eurooppalaiset valtiomiehet ymmärtää miten hänen saamiensa vaikutelmia on tulkittava.

Kesäkuun 23 päivänä van ZEELANDilla oli pitkä keskustelu presidentti ROOSEVELTIN kanssa ja seuraavana päivänä hän tapasi valtiosihtööri HULLIN. Keskustelut jatkuivat kesäkuun 29 päivään saakka.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Seuraavana päivänä julkaistiin presidentin ja van ZEELANDin yhteinen kommunikea.

Kommunikeassa kerrotaan ensin, että on neuvoteltu molempien maitten välisistä suhteista, ensi kädessä tariffisopimuksen aikaansaamisesta ja sitä paitsi yhteistoiminnasta valuuttojen stabilisoimiseksi sen valtioryhmän keskuudessa, johon Yhdysvallat ja Belgia kuuluvat. Tulokset neuvotteluista ovat hyvin tyydyttävät. On käynyt ilmi että Yhdysvallat ja Belgia voivat keskenään ryhtyä kehittämään ulkomaankauppeansa siten että kumpikin siitä hyötyy ja ilman että niiden tuotantojärjestelmät huomattavasti häiriintyvät. Tällaiset kaupalliset sopimukset ovat myös omiaan helpottamaan valuuttajärjestelmien ylläpitämistä ei ainoastaan niissä kuudessa valtiossa, joilla on keskinäinen sopimus valuutoistaan, vaan myös miltei kaikissa muissa maissa.

Neuvottelut olivat myös koskeneet yleismaailmallisia asioita, kuten taloudellisia vaikeuksia ja varustuskilpailua. Keskusteluista oli käynyt ilmi että Yhdysvallat perinnällisen politiikkansa puitteissa ovat taipuvaisia yhteistoimintaan kansainvälisen kaupan elvyttämiseksi, valuutta-asioissa ja varustusten aiheuttamien vaarojen vähentämiseksi.

Lopuksi kommunikeassa ilmoitetaan, että oli keskusteltu amerikkalaisten tasavaltojen Buenos Airesissa hyväksytystä rauhanohjelmasta.

Mitään yksityiskohtia neuvotteluista ei ole saatettu julkisuuteen. Valtiodepartementissakin, jossa allekirjoittanut kävi asiasta puhumassa, ilmoitettiin, että presidentti ja valtiosihteeri ovat pitäneet keskustelunsa aivan salassa.

On kerrottu, että van ZEELAND olisi ehdottanut uutta yleis-

maailmallista taloudellista konferenssia. Eräät asiantuntijat katsovat kuitenkin ajankohdan olevan niin epäotollisen, että van ZEELAND tuskin on voinut tällaista ehdotusta tehdä. Ranskalla on valuuttavaikeuksia ja kaikkien suurvaltain varustusohjelmat vaativat niin suuria summia, että yleisen taloudellisen sopimuksen aikaansaamisen mahdollisuudet ovat hyvin pienet. Sitä paitsi on huomautettu siitä, että Belgia itse kuulu Osloryhmään, jonka jäsenvaltiot ovat tehneet niin edullisia sopimuksia, etteivät luultavasti tahdo vaihtaa niitä mihinkään yleismaailmalliseen, toisenlaisia päämääriä tavoittelevaan sopimukseen.

Eräs toinen seikka, josta kerrotaan van ZEELANDin neuvotelleen, oli mahdollisuus saada lainoja Yhdysvalloista Eurooppaan. Tunnettu Johnson-laki kieltää lainojen myöntämisen Yhdysvalloille velkamaksunsa suorittamatta jättäneille valtioille, mutta huhuillaan kysymyksen olleen Baselin kansainvälisen pankin käyttämisestä välikätenä. Yhdysvallat lainaisivat pankille ja Federal Reserve saisi pari sijaa pankin johtokunnassa. Monet asiantuntijat ovat kuitenkin lausuneet epäilyksensä siitä onko van ZEELAND todellakin voinut esittää näin kyynillisen ehdotuksen.

Lopuksi mainittakoon, että van ZEELAND antamissaan haastattelussa ja pitämässään puheissa on yrittänyt hälventää amerikkalaisten yleensä sängen pessimististä käsitystä Euroopan poliittisesta ja taloudellisesta tilanteesta.

Sigurd von Numers.

V.a. Asiainhoitaja.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 8

ASIA: _____

Washingtonissa oleva lähetystö raportti n:o 11.

Ministeri Järnefelt

19/8 1937.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1926.

Washingtoni SSA 19 P.NÄ elo KUUTA 1937.

VIITTAUS: N

P.NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
12/126 Sal. 37.		
19-37	19	1937
5	CSAGIO	ASIA
	Cg	

UlkoasiainministeriöLLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 11.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 11: "Yhdysvaltain suhde Kiinan tapahtumiin".

Koski Järvelin

Lähettiläs.

WASHINGTONI

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 11.

Washingtonissa 19 p:nä elokuuta 1937.

12/126 Jal

37.

Asia: Yhdysvaltain suhde Kiinan ta-
pahtumiin.

1/9-37

6

5 Cg

Julkilausumassaan viime heinäkuun 16 päivältä valtiosihteeri HULL määrittelee jälleen Yhdysvaltain hallituksen tähänastisen rauhanomaisen ulkopolitiikan perusteet. Siinä selitetään, että kaikki vakavammat selkkaukset, tapahtukootpa ne missä tahansa maailmassa, tavalla tai toisella vaikuttavat Yhdysvaltain etuihin, oikeuksiin tai sitoumuksiin. Siinä myös tehostetaan kansainvälisten sopimusten noudattamisen ja kansainvälisen kaupan tielle asetettujen esteitten poistamisen tarpeellisuutta sekä Yhdysvaltain valmiutta vähentää varustuksiaan sikäli kuin muut maat ovat omalta kohdaltaan varustusten vähentämiseen suostuvaisia. Samalla ei hallitus kuitenkaan sitoudu mihinkään näitten ylevien aatteitten käytännölliseksi soveltamiseksi.

Julkilausuma ei sellaisenaan olisi herättänyt erikoisempaa huomiota. Täällä ollaan nimittäin totuttu tämänkaltaisiin hallituksen kannanilmaisuihin, joita tavallisesti annetaan vakavampien kansainvälisten selkkausten sattuessa. Niissä olosuhteissa, joissa julkilausuma annettiin, sai se kuitenkin erikoisen merkityksen, etenkin ottaen huomioon Kiinan tapahtumat. Myös on herättänyt huo-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriöille.

Ei ulkomaadustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaadustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

miota se, että kokonaista 58 eri maata on myöhemmin ilmoittanut kannattavansa julkilausumassa esitetyjä periaatteita.

Samana päivänä, jona julkilausuma allekirjoitettiin, oli Kiinan täkäläinen suurlähettiläs, tohtori WANG esittänyt valtiosihteerille HULLille Nankingin hallituksen puolesta memorandumien, jossa pyydetään Washingtonissa tehdyn n.s. yhdeksän vallan sopimuksen allekirjoittajavaltioita harkitsemaan toimenpiteitä mainitun sopimuksen ylläpitämiseksi. Jäljennös tästä memorandumista toimitettiin Kiinan diplomaattisen edustuksen välityksellä samanaikaisesti myöskin muiden sopimusvaltain hallituksille sekä viidelle pienemälle maalle, jotka ovat hyväksyneet sopimuksen. Kuten tunnettua lupaavat sopimusvallat tässä sopimuksessa kunnioittaa Kiinan suvereniteettia, riippumattomuutta ja alueellista koskemattomuutta. Kiinan lähettilään demarchen johdosta pidettiin Valkoisessa talossa viipymättä presidentti ROOSEVELTIn puheenjohdolla neuvottelu, jossa oli läsnä paitsi valtiosihteerille HULLia myöskin suurlähettiläs Norman DAVIS ja alivaltiosihteerille WELLES. Tässä neuvottelussa sovittiin julkilausuman tekstistä samoin kuin siitä, että se oli toimitettava Yhdysvaltain diplomaattisten edustajain välityksellä muiden valtioiden hallitusten tietoon ja että niitä oli pyydetävä ilmaisemaan kantansa siinä esitetyistä periaatteista.

Ennen muuta toimitettiin julkilausuma Kiinan ja Japanin hallitusten tietoon, koska se oli tavallaan vastaus Kiinan suurlähettilään memorandumiin ja koska Japani oli toinen asiaan osallinen. Hallitus toivoi tällaisella mielenilmaisulla, jonka takana siis tulisi olemaan maailman opinioni, voivansa vaikuttaa Kiinan ja Japanin selkkauksen selvittämiseen ja mahdollisesti painostaa asianomaisia maita lopettamaan vihollisuudet Kiinassa.

Kiinan ja Japanin vastaukset antoivat kuitenkin varsin vähäisiä takeita siitä, että julkilausumalla päästäisiin toivottuihin tuloksiin. Vastauksessaan Kiinan suurlähettiläs toteaa, että Kiinan hallitus on aina koettanut toimia ja selvittää kansainväliset selkkaukset niitten periaatteiden mukaisesti, jotka sisältyvät valtiosihteerin HULLin julkilausumaan. Kaukaisen Idän selkkaukseen nähden hän vain viittaa valtiosihteerin HULLille viime heinäkuun 16 päivänä antamaansa memorandumiin. Japanin vastaus on vielä suppeampi. Siinä todetaan Japanin yhtyvän Yhdysvaltain hallituksen esittämiin periaatteisiin. Kiinan tapahtumiin nähden Japani vain toteaa, että näitten periaatteitten tarkoitus voidaan saavuttaa vain jos tällä erikoisella alueella vallitseva tilanne täydelleen tunnustetaan ja tilanteen vaatimuksia käytännöllisesti harkitaan. Mainittakoon tässä Japanin Kiinassa olevan suurlähettilään puolestaan selittäneen, ettei yhdeksän vallan sopimusta voida nykytilanteeseen Kiinassa soveltaa, koska selkkaus on katsottava täydelleen paikalliseksi.

Näin suppean vastauksen saapuminen niin hyvin Japanilta kuin Kiinalta teki tietysti mahdottomiksi enemmän toimenpiteet diplomaattisen aktion aikaansaamiseksi Kaukaisen Idän selkkauksessa, huolimatta siitä, että tällaisen suunnitellun aktion taakse oli hankittu "koko maailman" opinioni. Julkilausuma on näin muodoin jäänyt vain tavanmukaiseksi, pikemminkin teoreettiseksi kannanilmaisuksi, jolla ei ole käytännöllistä merkitystä. Yhdysvaltain nykyisen ulkopoliittikan luonteenomaisena piirteenä mainittakoon, ettei julkilausumassa sanallakaan edes mainittu selkkausta Kiinassa, vaan oli se tässäkin suhteessa laadittu mahdollisimman varovaiseen, kaikkia sitoutumisia välttävään muotoon.

Lopuksi todettakoon, ettei Yhdysvaltain hallitus ole aina-
kaan tähän mennessä tahtonut soveltaa puolueettomuuslakia Kiinan
selkkaukseen nähden. Selitetään, että tällaista toimenpidettä
halutaan välttää, koska se, tunnustamalla sotatilan vallitsevan
Japanin ja Kiinan välillä, ennen kuin nämä maat ovat katkais-
seet diplomaattiset suhteensa, voisi olla esteenä selkkauksen sel-
viämiselle rauhanomaisin keinoin. Hallituksen toiminta on näinmuo-
doin Kiinassa rajoittunut vain Yhdysvaltain kansalaisten ja etujen
suojelemiseen.

W. A. R. J. J.
Lähettiläs.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 12.

Ministeri Järnefelt

27/8 1937.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1951.

Washingtoni SSA 27 P:NÄ elo KUUTA 1937.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
13 / 126 Val. 37.		
10/9-37	3	LL
5	CS	

..... Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 12.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kap-
paleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 12: "President-
ti ROOSEVELT" ja 75:s Kongressi".

Kaaroförnifors
Lähettiläs.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 12.

Washingtonissa 27 p:nä elo kuuta 19 37.

18 126 Sal. 37.

Asia: Presidentti ROOSEVELT ja.....

10/9-37

75:s Kongressi......

5 Cg

Yhdysvaltain 75:nnen Kongressin ensimmäinen istuntokausi päättyi kuluvaan elokuun 21 päivänä.

Istuntokauden alkupuolella esitti presidentti ROOSEVELT Kongressille ehdotuksen laiksi korkeimman oikeuden jäsenmäärän lisäämisestä. Tämä tapahtui yllättävästi. Lakiehdotusta oli valmisteltu salassa ja ainoastaan presidentin lähimmät ystävät olivat tietoisia tästä hänen hankkeestaan. Pian kävi myös selville, että presidentti tarkoitti korkeinta oikeutta koskevalla uudistuksellaan oikeuden kokoonpanon muuttamista siinä mielessä, että oikeus taipuisi hyväksymään hänen New Deal'in toteuttamista tarkoittavan ohjelman. Tämä herätti tietenkin suurta katkeruutta niissä piireissä, jotka vastustavat New Deal'ia. Mutta myöskin suuri osa demokraateista enemmistöä - niinhyvin senaatissa kuin edustajahuoneessa - asettui lakiehdotusta vastustamaan, koska lain katsottiin loukkaavan korkeimman tuomiovallan itsenäisyyttä. Seurauksena oli, ettei ROOSEVELTin ja häntä kannattavan vähemmistön onnistunut saada lakia hyväksytyksi muuta kuin mikäli uudistus koski alempien oikeuksien kokoonpanoa. Tässä muodossa Kongressin hyväksymä laki kadotti kokonaan poliittisen merkityksensä. Presidentti ROOSEVELT oli

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkossainministeriön tiedoituksiin.

siis joutunut auttamattomasti tappiolle.

Oikeusreformia koskeva väittely vei suurimman osan Kongressin ajasta. Tästä on ollut seurauksena, että useimpia hallituksen lakiehdotuksia ei ehditty käsitellä loppuun tai että niiden kohtalo ratkaistiin hätäisesti, ilman riittävä harkintaa. Vieläpä osoit tautui, ettei demokraattinen puolue Kongressissa kannattanut yksi mielisesti muitakaan hallituksen aloitteita.

Hallituksen uudistusohjelman mukaisista huomattavimmista lakiehdotuksista ehti ainoastaan rakennusohjelmaa koskeva ehdotus tulla laiksi. Sen sijaan Kongressi joko hylkäsi tai siirsi seuraavalle istuntokaudelle muut tärkeimmät hallituksen aloitteet. Tällaisen kohtalon alaisiksi jäivät niinmuodoin presidentin antama ehdotus laiksi hallintoelinten uudistamisesta, viljasadon ylijäämän valvontaa koskeva lakiehdotus sekä työpalkkoja ja työaikaa koskeva n. s. BLACK-CONNERY lakiehdotus, jonka tuli tavallaan korvata korkeimman oikeuden aikoinaan mitättömäksi julistama teollisuuden elvytyslaki. Hallituksen rakennusohjelmaa, puolueettomuuslakia ja eräitä vähemmän merkityksellisiä lakiehdotuksia lukuunottamatta, Kongressi siis viime istuntokaudella joko hylkäsi tai jätti käsittelemättä hallituksen uudistusohjelman melkein kokonaisuudessaan.

On selvää, että tällainen tulos on katsottava tappioksi niin hyvin presidentille kuin koko demokraattiselle puolueelle. Lisäksi on huomattava, että Kongressin pitkien debattien jälkeen hyväksymä puolueettomuuslaki ei ole käytännössä osittautunut tarkoitustaan vastaavaksi. Etenkin on selkaus Kiinassa näyttänyt, ettei lakia voida soveltaa kansainvälisten selkkausten luomiin erilaisiin tilanteisiin.

Olisi liian aikaista nyttemmin päättäneen istuntokauden tulos-

ten nojalla tehdä laskelmia demokraattisen puolueen tulevaisuudesta. On nimittäin mahdollista, että tulevan istuntokauden aikana, joka alkaa ensi vuoden alussa, puolueessa ilmennyt hajaannus saadaan korjatuksi ja että puolue ensi istuntokaudella jälleen esiintyy kokonaisempaan. Tällaiseen mahdollisuuteen viittaa etenkin se, että puoluetta hajoittanut korkeimman oikeuden uudistamista koskeva hanke on saatu pois päiväjärjestyksestä. Tasavaltalaisten piirien riemu demokraattisen puolueen hajoamisesta voi niinmuodoin olla enenaikainen.

Kongressin päättyneen istuntokauden saavutuksia arvosteltaessa on erikoisesti vielä syytä panna merkille Kongressin ja presidentin suhteessa tapahtunut muutos. Aikaisemmat presidentti ROOSEVELTIN valtakauden kongressit olivat muodostuneet miltei presidentin tahdon sokeiksi noudattajiksi, vieläpä siinä määrin, että niin hyvin täällä kuin ulkomailla alettiin presidentti ROOSEVELTia todellisuudessa pitää jonkinlaisena hallitsevana diktaattorina. Nyttämmin päättynyt Kongressin istuntokausi osoittaa tällaisen suhteen presidentin ja Kongressin välillä loppuneen.

Hylätessään suurimman osan presidentin tekemistä aloitteista Kongressi on osoittautunut kykenevänsä ottamaan itsenäisen, lakiasäätävän vallan elimelle kuuluvan asenteen, siitä huolimatta että nykyisessä Kongressissa on entistä suurempi demokraattinen enemmistö. Tässä mielessä 75:s Kongressi vastaa edeltäjänsä paremmin amerikkalaisen demokratian ihannetta.

Wm. F. Buckley Jr.
Lähettiläs.

ULKOASIAINMINISTERIO

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA:

Washingtonin lähetystön raportti n:o 13.

Ministeri Järnefelt

7/9 1937

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1998.

Washingtoni SSA 7 P:NÄ syys KUUTA 1937.

VIITTAUS: Lähetystö N

8 P:NÄ kesä KUUTA 1937 P:TTY kirj. n:o 1377.

VIITTAUS: D. U. M. / 19.....

ULKOASIAINM.		
14 / 127 Pal. O. 137.		
17/9-37	9	LÄL
5	C8	ASIA

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 13.

Ohellisena kunnioittaen lähetan Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 13: "Uudesti-järjestely Yhdysvaltain valtiodepartementissa".

Eero Järvelin
Lähettäjä.

WASHINGTONI

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 13.

Washingtoni ssa 7 p:nä syys kuuta 1937.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

14 / 127 P. L. 37.

17/9-37

3

5

C8

Asia: Uudestijärjestely Yhdysvaltain
valtiodepartementissa.

Viime vuoden syksystä alkaen, jolloin valtiodepartementin secrétaire général, alivaltiosihteeri PHILLIPS siirrettiin Yhdysvaltain suurlähettilääksi Roomaan, on departementin johdossa ja virkamiesten keskuudessa toimeenpantu henkilömuutoksia. PHILLIPSin jälkeen määrättiin departementin juriidisen osaston päällikkö R. Walton MOORE väliaikaiseksi alivaltiosihteeriksi. Presidentti ROOSEVELTIN ja valtiosihteeri HULLin käydessä viime vuoden lopulla yleisamerikkalaisessa rauhankonferenssissa Buenos Airesissa toimi MOORE väliaikaisena valtiosihteerinä. Kysymys alivaltiosihteerin viran täyttämisestä oli tämän jälkeen kauan avoinna. Tähän vaikutusvaltaiseen asemaan pyrkivät niinhyvin Mr. MOORE kuin Mr. Sumner WELLES, joka aikaisemmin oli ollut Yhdysvaltain lähettiläänä Dominikaanien Tasavallassa ja Kuubassa. MOOREn ansiokkaan tähden ei valtiosihteeri HULL tahtonut häntä sivuuttaa, mutta toiselta puolen hänen korkea ikänsä, 78 vuotta, oli esteenä hänen nimitykselleen alivaltiosihteerin työlääseen ja suurta tarmoa vaativaan tehtävään. Lopulta ratkaistiin asia niin, että MOOREa varten perustettiin uusi, valtiodepartementin neuvoksen virka, joka muodollisesti on rinnastettu alivaltiosihteerin virkaan. Tosiasiassa Mr. MOORE sivuutettiin ja Mr. Sumner

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

WELLES nimitettiin vakinaiseksi alivaltiosihteeriksi viime toukokuun 20 päivästä lukien.

Sumner WELLES on vain 50 vuoden ikäinen, tarmokas ja etenkin toisen avioliittonsa kautta poikkeuksellisen varakas. Tultuaan alivaltiosihteeriksi on hän toimeenpannut suuria muutoksia ulkoasiainhallinnossa. Departementin henkilösaston päällikkö Mr. Wilbur J. CARR siirrettiin lähettilääksi Tšekkoslovakiaan ja hänen virkaansa siirrettiin Yhdysvaltain lähettiläs Itävallassa Mr. George S. MESSER-SMITH. Itä- ja Länsi-Euroopan osastot yhdistettiin hallinnollisesti yhdeksi Euroopan asiain osastoksi. Etelä- ja Keski-Amerikan maita varten muodostettiin yksi Amerikan tasavaltain osasto. Tämän lisäksi on departementissa vielä kaksi alueellista osastoa, nimittäin Kaukaisen Idän ja Läheisen Idän osasto.

Kaikkien näitten alueellisten osastojen päälliköksi on nimitetty Yhdysvaltain entinen lähettiläs Sveitsissä Hugh R. WILSON. Euroopan asiain osaston päällikön tointa väliaikaisesti hoitanut Mr. J. C. DUNN nimitettiin neuvottelevaksi virkamieheksi samalle osastolle. Osaston varsinaisen päällikön virkaan on nimitetty Yhdysvaltain entinen pääkonsuli Sidneyssä Jay Pierrepont MOFFAT. Erikoinen virkamies tällä osastolla Hugh SMITH CUMMING on saanut tehtäväkseen hoitaa niitä Euroopan maita koskevia juoksevia asioita, jotka luetaan Oslo-valtioiden ryhmään, siis myös Suomea koskevia asioita.

Nykyisen aluejärjestelyn mukaan hoidetaan Suomea koskevat asiat siis Euroopan asiain osastolla. Tätä ennen kuului Suomi Neuvostoliiton, Puolan ja Baltian maitten ohella Itä-Euroopan osastoon. Koska muut Euroopan maat, Skandinavian maat niihin luettuina, kuuluivat samanaikaisesti Länsi-Euroopan asiain osastoon, antoi aikaisempi alue-

jaottelu erehdyttävän käsityksen Suomen asemasta Euroopan maitten ryhmittäessä. Uudessa aluejaotellussa on tämä vajavaisuus korjattu.

Toimeenpantujen henkilömuutosten syyt eivät ole luonteeltaan poliittisia, vaan johtuvat ne departementin sisäisestä uudestijärjestelystä ja eräissä tapauksissa henkilöllisistä näkökohdista.

Eero Järvelin
Lähettiläs.

ULKOASIAINMINISTERIO

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 14.

Ministeri Gärnefeldt

7/9. 1937

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1999.

Washingtoni SSA 7 P:NÄ SYYS KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

..... P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIA MINISTERIÖ		
15/127 Val. 1937		
17/1-37	9	LVL
5	C8	ASIA

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 14.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kap-
paleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 14: "Yhdysvaltain
suhtautuminen tapahtumiin Kiinassa II".

Eero Järvelin
Lähettiläs.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 14.

Washingtonissa 7 p:nä SYYS kuuta 19 37.

Asia: Yhdysvaltain suhtautuminen
tapahtumiin Kiinassa II.

ULKOASIA

15 / 127 Sal. 37

17/9-37

OSASTO	ASIA
5-	08

Eräässä valtioshteeri HULLin antamassa kommuniqueassa, jossa selostetaan Yhdysvaltain hallituksen toimenpiteitä ja suhtautumista selkkaukseen Kaukaisessa Idässä, määritellään hallituksen kanta seuraavasti:

"Yhdysvaltain hallitus ei luota poliittisiin liittoihin tai sitoutumisiin eikä myöskään täydelliseen eristäytyneisyyteen. Se uskoo kansainväliseen yhteistyöhön niitten tarkoituksena saavuttamiseksi rauhanomaisin keinoin, jotka esitetään 16 päivänä viime heinäkuuta julkaistussa hallituksen tiedonannossa. Selvästi määrittelemässä asenteen ja politiikan mukaisesti ja tarkasti seuraten tilanteen kehitystä Kaukaisessa Idässä hallitus huolehtii kansalaistensa turvallisuudesta ja menestyksestä sekä noudattaa politiikkaa - erityisesti rauhanpolitiikkaa, johon tämä maa luottaa ja jonka noudattamiseen se on sitoutunut".

Kommuniqueassa ei enää rajoituta vain selostamaan hallituksen toimenpiteitä Yhdysvaltain kansalaisten hengen ja omaisuuden suojelemiseksi, vaan siinä todetaan, että Tyynenmeren alueen probleemi on nykytilanteessa muodostunut tätä välitöntä hallituksen tehtävää paljon laajemmaksi, sillä sodanuhka Kiinassa "koskee välittömästi

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Yhdysvaltoja". Tähän nähden hallituksen tulee pyrkiä politiikassaan "erinäisten yleisten periaatteitten käytännölliseen soveltamiseen ja vahvistamiseen". Kommunikeassa vedotaan ennen muuta Kellogg paktiin ja yhdeksän vallan sopimukseen, jossa yhdeksän maata, niiden joukossa Japani, sitoutuvat kunnioittamaan Kiinan alueellista ja hallinnollista itsenäisyyttä. Lopuksi siinä todetaan, että Yhdysvaltain hallitus on kaiken aikaa ollut muitten asiasta kiinnostuneitten hallitusten kanssa yhteistyössä selkkauksen selvittämiseksi rauhanomaisin keinoin ja että hallitus tulee edelleen jatkamaan ponnistuksiaan tämän päämäärän saavuttamiseksi.

Kommunikeasta käy selvästi ilmi, että Yhdysvallat eivät ole nykytilanteessa luopuneet aikaisemmasta politiikastaan Kiinassa, jonka pyrkimyksenä on ollut Kiinan itsenäisyyden ja kokonaisuuden säilyttäminen.

Tämä kommunikea, jossa Yhdysvallat ensimmäisen kerran tarkemmin määrittelevät suhtautumisensa Kaukaisen Idän tapahtumiin, annettiin viime elokuun 23 päivänä. Kuten tunnettua ei valtiosihteeri HULLin 16 päivänä viime heinäkuuta antamassa selityksessä vielä sa-
nallakaan mainittu selkkauksesta Kiinassa.

On ilmeistä, että Yhdysvaltain ulkopolitiikassaan noudattama periaate: "kädet irti kaikista kansainvälisistä kiistakysymyksistä", on vaikeasti sovellettavissa selkkaukseen Kiinassa. Vaikka Yhdysvaltain varsinaiset sijoitukset Kiinassa, hallituksen ja yksityisten, arvioidaan vain 200 miljoonaksi dollariksi, on Kiina aikojen kuluessa muodostunut tärkeäksi Yhdysvaltain teollisuuden menekki-alueeksi. Samoin on Japani, etenkin huomattava Yhdysvaltain raakapumpulin menekki-alue. Yhdysvaltain kauppa molempien maiden kanssa kohoaa vuosittain 500 miljoonaan dollariin ja ovat Japani ja Kiina yhdessä Yhdysvaltain

ulkomaankaupassa kolmannella sijalla Englannin ollessa ensimmäisellä ja Kanadan toisella. Tämä tosiseikka itsessään tekee Yhdysvaltain aseman nykyiseen selkkaukseen nähden varsin arkaluontoiseksi. On vielä otettava huomioon, että Yhdysvaltain nykyinen asema Kiinassa on pitkänaikaisen kehityksen tulos, alkaen vuodesta 1844, jolloin Kiina ensi kertaa luovutti Englannin, Ranskan ja Yhdysvaltain kansalaisille eksteritorialioikeudet. Tästä johtuen voi tilanteen helposti edellyttää kehittyvän asteeseen, jolloin esiintyy kysymys Yhdysvaltain perinnäisen aseman ja arvovallan säilyttämisestä Kiinan mantereella. Japaniin nähden on Yhdysvaltain vielä otettava huomioon strategisen aseman kehitys Kaukaisessa Idässä, katsoen siihen, että Filippiinit, vaikkakin itsenäisinä, kuuluvat Yhdysvaltain valtapiiriin.

Edellämainitut olosuhteet huomioon ottaen ei hallitus myöskään ole ainakaan tähän mennessä ollut halukas soveltamaan Kongressin hyväksymää puolueettomuuslakia Kiinan ja Japanin selkkaukseen. Selitetään, että tämä laki, tunnustamalla sotatilan vallitsevan, tavallaan edistäisi selkkauksen kehittymistä. Estämällä sotatarpeiden viennin molemmille sotaa käyville se muodostuisi epäedulliseksi Kiinalle, jonka sotatarveteollisuus ei ole kehittynyt, ja edulliseksi Japanille, joka ei sanottavasti tarvitse ulkomaisia sotatarpeita ja joka sitä paitsi hallitessaan Tyyntämerta, voisi lain turvissa omilla laivoillaan suorittaa tarvitsemansa laivaukset Yhdysvalloista. Tilasto osoittaa, että Kiinaan vietiin viime elokuun kuluessa 1,207,000 dollarin ja Japaniin 295,435 dollarin arvosta sotatarpeita. Edellämainittuun summaan sisältyy eräissä Wichita nimisessä yhdysvaltalaisessa laivastossa täältä askettain Kiinaan lähtenyt lasti, arvoltaan 947,000 dollaria, joka käsittää pääasiallisesti Bellanca sotilaslentokoneita. Laiva on parhaillaan matkalla ja kysymys sen kohtalosta herättää huomio-

ta, koska Japani on julistanut Kiinan rannikot saarron alaisiksi.

Yhdysvaltain hallituksen toimenpiteet selkkausalueella ovat tähän mennessä rajoittuneet pääasiallisesti Shanghaissa ja muissa Kiinan keskuksissa olevien amerikkalaisten evakuoimiseen ja heidän henkensä sekä omaisuutensa suojelemiseen. Tätä tarkoitusta varten on Shanghaihin lähetetty entisten lisäksi 1,200 miestä käsittävä rykmentti meriväkeä. Yhdysvaltain Tyynenmeren laivastoa ei ole lisätty. Yhdysvaltain Nankingissa ja Tokiossa olevat lähettiläät ovat saaneet ohjeet tiedottaa asianomaisille hallituksille, että ne ovat vastuussa amerikkalaisille selkkausalueella koituvista vahingoista. Tämän lisäksi esittivät Yhdysvallat Englannin ja Ranskan ohella Kiinan ja Japanin hallituksille vaatimuksen sotatoimien siirtämisestä pois ulkomaalaisten omistamalta alueelta Shanghaissa. Viimeksi on presidentti ROOSEVELT kehoittanut kaikkia Yhdysvaltain Kiinassa olevia kansalaisia poistumaan maasta; muussa tapauksessa he jäävät sinne omalla vastuullaan.

Vaikka yleinen mielipide on täällä ratkaisevasti Kiinalle myönteinen, on hallitus kuitenkin suhteessaan selkkaukseen tähän mennessä noudattanut molempiin riitapuoliin nähden ehdotonta puolueettomuutta. Paljon puhutaan siitä, että hallituksen tarkoituksena olisi, vaikkakin sitoumuksetta, toimia Kiinassa yhdenmukaisesti Englannin kanssa, siitä huolimatta, että Englanti ei suostunut tällaiseen Yhdysvaltain aloitteeseen Japanin vallatessa muutama vuosi sitten alueita Pohjois-Kiinassa, missä Englannilla ei ollut taloudellisia intressejä valvottavina. Kerrotaan myöskin Englannin ehdottaneen Yhdysvalloille, että Yhdysvallat ottaisivat huolehtiakseen asemasta Kaukaisessa Idässä, jotta Englanti saisi vapaammat kädet toimia asemansa lujittamiseksi Välimerellä. Tällaiseen ehdotukseen väitetään Yhdysvaltain vastanneen kielteisesti.

Eräillä tahoilla odotetaan hallituksen myöhemmin ryhtyvän jonkinlaiseen ratkaisevaan aloitteeseen Kiinan selkkauksen selvittämissä. Tähänastisten kommunikoiden ja selitysten tarkoituksena olisi siis vain tehdä suurelle yleisölle selväksi, että kaikkia keinoja asian ratkaisemiseksi rauhanomaisin keinoin ja itse selkkaukseen sekkautumatta, on sitä ennen koitettu. Todellisuudessa hallitus nähtävästi on edelleenkin odottavalla kannalla, säilyttäen toimintavapautensa ja jättäen suhtautumisensa selkkaukseen riippumaan tilanteen kehityksestä, joka tällä hetkellä on mahdollisimman sekava. Presidentti ROOSEVELT lausui äskettäin eräässä tilaisuudessa, että tilanne Kiinassa on "an awful mess", kauhea sekasotku.

Euro Järvinen
Lähettiläs.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C8

ASIA: _____

Washingtonissa olevan kahetyön raportti n:o 15.

Ministeri Järnefelt

6/10 1937.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 2160.

Washingtoni SSA 6 P:nÄ loka KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

16 / 127 Sol. D. 1937
18/10-37
5 08

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 15.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuute-
na kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 15: "Yhdys-
valtain ulkomaankauppa ja tariffisopimukset".

Levi Linn
Lähettiläs.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 15.

Washingtonissa 6 p:nä loka kuuta 1937.

16/1127 Sal. S - 37.

Asia: Yhdysvaltain ulkomaankauppa
ja tariffisopimukset.

18/10-37

OSASTO

5

CS

Yhdysvaltain ulkomaankauppa on kahtena kuluneena vuonna huomattavasti laajentunut. Tilastovuotena 1936 - 37 oli kauppavaihdon yhteisarvo 5,769 miljoonaa dollaria. Edelliseen vuoteen verraten oli kauppavaihto enentynyt 1.141 miljoonalla dollarilla. Kauppavaihdon nopea elpyminen käy selvästi ilmi nykyisiä tilastolukumeroita verrattaessa esim. pulavuoteen 1932 - 33, jolloin tuonnin ja viennin yhteenlaskettu arvo oli ainoastaan 2.615 miljoonaa dollaria.

Ulkomaankaupan vilkastuessa on tuonti kasvanut nopeammin kuin vienti. Tilastuvuosina 1933 - 34 ja 1934 - 35 oli vientienemmyys vastaavasti 321 ja 335 miljoonaa dollaria. Vuote - na 1935 - 36 oli vientienemmyys vielä 196 miljoonaa dollaria. Tämän jälkeen on kehitys alkanut nopeasti käydä vastakkaiseen suuntaan, vieläpä siinä määrin, että kuluvan vuoden kuutena ensi kuukautena tuonti enemmyys kohoaa 145 miljoonaan dollariin.

Tällainen suunta kauppatasteessa on tietenkin herättänyt huomiota ja antanut aihetta erilaisiin arveluihin niistä syistä, jotka ovat vaikuttamassa kauppavaihdon muuttumiseen passiiviseksi. On yritetty selittää muutoksen johtuneen niistä tariffialen-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

2: 4.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

nuksista ja muista myönnytyksistä, jotka sisältyvät Yhdysvaltain viime vuosina tekemiin kauppasopimuksiin. Niinhyvin valtiosihteri HULLin kauppapolitiikan vastustajat kuin sen puoltajat ovat kiiruhtaneet tilastonumeroiden perusteella tekemään johtopäätöksensä tämän politiikan joko haitallisuudesta tai suotavuudesta. Valtiosihterin vastustajat ovat syyttäneet häntä etenkin siitä, että hän on tehdyissä sopimuksissa suosinut yksipuolisesti Yhdysvaltain teollisuutta maatalouden kustannuksella, hankkimalla tullialennuksia teollisuustuotteille eikä riittävästi maataloustuotteille. Valtiosihterin puoltajain taholla halutaan selittää, että tuonnin kasvaminen nopeammin kuin viennin on luonnollinen ja suositeltava ilmiö vastaten Yhdysvaltain asennetta velkojamaana, jolle velallismaat voivat parhaiten suorittaa sitoumuksensa viennistä kertyvillä varoilla.

Lähempi tarkistelu osoittaa kuitenkin, etteivät kauppasopimuksissa muiden maiden kanssa saavutetut ja myönnetyt tullialennukset ole ratkaisevasti vaikuttaneet Yhdysvaltain ulkomaankaupan viimeaikaiseen kehitykseen, vaan että etenkin tuonnin nopeaan enenemiseen ovat olleet vaikuttamassa eräät hallituksen sopimuspolitiikasta riippumattomat tekijät. Niinpä näyttävät Bureau of Foreign and Domestic Commerce nimisen laitoksen esittämät tilastotiedot, että tuonnin kasvaminen maista, joitten kanssa Yhdysvallat eivät ole tehneet kauppasopimuksia, on ollut suhteellisesti suurempi kuin tuonnin kasvaminen maista, joitten kanssa tällaisia sopimuksia on solmittu. Verrattuna esim. vastavasti vuoteen 1935, jolloin vain yksi sopimus oli voimassa, on nimittäin tuonti Yhdysvaltoihin kuluvan vuoden ensi puoliskona kasvanut sopimuksettomista maista 77 prosentilla ja sopimusmais-

ta 59 prosentilla. Tämän ohella on huomattava, että Yhdysvaltain vienti sopimusmaihin on kasvanut nopeammin kuin vienti sopimuksettomia maihin ollen ensiksimmäisimpiin 58 prosenttia suurempi ja viimeksimmäisimpiin 46 prosenttia suurempi kuin vastaavana aikana v. 1935.

Tuonnin arvon lisääntymiseen vaikuttaa eräässä suhteessa se, että raaka-aineiden ja puolivalmisteiden hinnat ovat viime vuoteen verraten kohonneet tuntuvasti, ollen kohoaminen kokonaista 13 prosenttia. Nämä ovat päätekejiä Yhdysvaltain tuontikaupassa. Teollisuustuotteitten hinnat, jotka tuotteet muodostavat pääosan Yhdysvaltain vientikaupassa, ovat sen sijaan kohonneet hitaammin ollen niitten hintain nousu viime vuoteen verraten keskimäärin vain 8 prosenttia. Täten esittävät tilastot numerot liioiteltuja lukuja etenkin tuonnin kasvusta vientiin verraten.

Tämä ei tietenkään merkitse sitä, ettei Yhdysvaltain tuonti eräistä maista olisi viime aikoina tuntuvasti kasvanut. Liike-elämän ja teollisuuden tuotannon kasvun seurauksena on ollut, että teollisuuden käyttämien raaka-aineiden, kuten esim. kumin, tina ja villan tuonti ulkomailta on nopeasti lisääntynyt. Viime vuoden kuivuus ja hallituksen viljasatoon kohdistuvat rajoitustoimenpiteet ovat vuorostaan lisänneet ulkomaisten maataloustuotteitten tuontia. Kaikkia näitä tuotteita on Yhdysvaltoihin kuluva vuoden aikana tuotu pääasiallisesti maista, joitten kanssa ei ole solmittu kauppasopimuksia.

Toiselta puolen on ilmeistä, että tariffisopimukset ovat osaltaan vaikuttaneet Yhdysvaltain ulkomaankauppaa vilkastuttavasti. Tilastosta nimittäin käy ilmi, että Yhdysvaltain vienti sopimusmaihin on lisääntynyt samassa suhteessa kuin tuonti sopi -

musmaista. Yhdysvaltain vienti sopimusmaihiin kasvoi nimitään kuluvaan vuoden ensi puoliskona vastaavasti edelliseen vuoteen verraten 169 miljoonaa dollaria tuonnin kasvaessa samanaikaisesti 163 miljoonaa dollaria. Vienti sopimusmaihiin oli kuluvaan vuoden kuutena ensi kuukautena 214 miljoonaa dollaria ja tuonti sopimusmaista 239 miljoonaa dollaria suurempi kuin vastaavana aikana v. 1935, jolloin kauppasopimukset eivät vielä olleet voimassa. Tämä on myös omiaan osoittamaan, ettei Yhdysvaltain ulkomaankaupassa kuluvaan vuonna ilmenevä tuontivoittoisuus johdu kauppasopimuksissa tehdyistä tariffialennuksista ja muista myönnytyksistä. Pikemminkin on edellämainitun tilaston perusteella syytä olettamukseen, että sopimuksissa molemminpuolisesti saavutetut edut ovat vaikuttaneet kauppavaihdon tasapuoliseen kehitykseen Yhdysvaltain ja niitten maitten kesken, joitten kanssa kauppasopimuksia on solmittu.

Yhdysvaltain kauppatilasto osottaa kuluvaan vuoden tammiheinäkuun ajalta, että vienti Yhdysvalloista Suomeen on ollut 6.130.132 dollaria. Tuonti Suomesta Yhdysvaltoihin on samanaikaisesti ollut 10.065.078 dollaria. On kuitenkin syytä olettaa, että vienti on tosiasiallisesti ollut suurempi, sillä huomattava määrä Yhdysvaltain viennistä Suomeen käy eräitten Euroopan maitten kautta eikä täten esiinny Yhdysvaltain tilastossa Suomeen vietyksi merkittynä. Suomen ja Yhdysvaltain keskeisen kauppavaihdon voi täten edellyttää olevan lähempänä tasapainotilaa kuin mitkä tilastonumerot osottavat. Vertauksena mainittakoon, että vienti vastaavana aikana v. 1936 oli 3.652.353 dollaria ja tuonti 8.474.086 dollaria. Tänä aikajaksona ei Suomen - Yhdysvaltain

väläinen tariffisopimus vielä ollut voimassa.

Vuoden 1937 alkuun mennessä solmivat Yhdysvallat tariffisopimuksia kaikkiaan 14 maan kanssa. Ensimmäinen näistä sopimuksista, joka tehtiin Kuuban kanssa, tuli voimaan jo vuoden 1934 lopussa. Kolme sopimusta tuli voimaan vuoden 1935 kuluessa ja 10 sopimusta vuonna 1936. Suomen kanssa tehty sopimus on näistä viimeinen ja tuli se voimaan vuoden 1936 marraskuun 2 päivänä. Tämän jälkeen on vielä solmittu kaksi tariffisopimusta, jotka ovat tulleet voimaan kuluvana vuotena. Parhaillaan neuvotellaan sopimuksista Tsekkoslovakian ja Ecuadorin kanssa. On myöskin viime aikoina puhuttu paljon sopimusneuvotteluista Englannin kanssa, mutta ovat ne nähtävästi vielä valmisteluasteella.

Tähän mennessä ovat Yhdysvallat solmineet Kongressin v. 1934 hyväksymän tariffivaltuuslain nojalla kauppasopimuksia aikajärjestyksessä seuraavien maiden kanssa: Kuuba, Brasilia, Belgia, Haiti, Ruotsi, Kolumbia, Kanada, Honduras, Alankomaat (Alankomaiden Intia, Surinam ja Curacao), Sveitsi, Nicaragua, Guatemala, Ranska alusmaineen, Suomi, Costa Rica ja El Salvador. Näitten maitten ja Yhdysvaltain keskeinen kauppavaihto on tavallisesti ollut yli kolmanneksen Yhdysvaltain koko kauppavaihdosta. Eräitten Yhdysvaltain ulkomaankaupan kannalta tärkeitten maitten kanssa ei sopimuksia ole vielä tehty. Tällaisia maita ovat ennen kaikkea Iso Britannia alusmaineen, Kanadaa lukuunottamatta, Japani, Saksa, Italia ja Argentiina.

Eurojärjestys
Lähettiläs.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C8

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 16.

Ministeri Zarnefelt

13/10 1957

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 2215.

Washingtoni SSA 13 P:NÄ loka KUUTA 19 37.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o _____

VIITTAUS: D. U. M. / _____ 19 _____

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
17	127	Sal. 37
27/10-37	2	111
SA	LASTO	ASIA
5	C8	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 16.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kahdeksana kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 16: "Vuodentulo Yhdysvalloissa ja farmarien avustaminen".

Leo Järvelin

Lähettiläs.

WASHINGTONI

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 16.

Washingtonissa 13 p:nä loka kuuta 1937.

Asia: Vuodentulo Yhdysvalloissa ja
farmarien avustaminen.

17/127 Pal.	37
25/10-37	2
5	C8

Yhdysvaltain maatalousdepartementin ilmoituksen mukaan ylittää kuluvan vuoden sato Yhdysvalloissa useitten aikaisempien vuosien saavutukset. Maissisato arvioidaan viimeisten laskelmien mukaan 2.561.281.000 busheliksi. Sato on kaksikolmasosaa suurempi vuoden 1936 maissisatoa ja ylittää vuosien 1928 - 32 keskimäärän, joka on 2.554.772.000 bushelia. Vehnäsato on arvioitu 886.895.000 busheliksi. Vuoden 1936 vehnäsato oli 626.461.000 bushelia. Keskimäärä vuosina 1928 - 32 oli 864.532.000 bushelia.

Myöskin hedelmäsadon odotetaan tulevan ennätyselliseksi. Omenasato arvioidaan 206.716.000 busheliksi vastaten 117.506.000 bushelia viime vuonna. Rukiin, riisin, papujen, maapähkinöiden ja perunain sato ylittää arvioinnin mukaan edellisen vuoden sadon. Tupakan sato arvioidaan kuluvana vuonna 28 % suuremmaksi kuin vuotta aikaisemmin.

Vehnän ja maissin tuotannon lisääntyminen on kuitenkin vähäisempi verrattuna kuluvan vuoden puuvillasatoon, joka arvioidaan 17.573.936 paaliksi 1 päivänä lokakuuta vallinneen tilanteen nojalla. Puuvillasato on ainoastaan kerran aikaisemmin ylittänyt kuluvan vuoden sadoksi arvioidun määrän. Seurauksena on ollut, että

JAKELUOHJE:

Tavallinen ja lisäksi maatalousministeriölle ja maanviljelysneuvos Konnulle.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

puuvillan hinnat ovat huimaavasti laskeneet niinhyvin New Yorkin kuin New Orleansin pörsseissä. Mainittakoon, että puuvillan enätyssto oli v. 1920 17.977.000 paalia. Vuosina 1924 - 33 käytettiin puuvillan viljelykseen osapuulle 42.000.000 akaria, jostavastoin kuluvan vuoden sato saadaan 34.200.000 akarista. Nykyinen sato on siis poikkeuksellisen suuri akaria kohden.

Etenkin puuvillan tuotannon lisääntyminen viljelysalan rajoituksiin kohdistuneista hallituksen toimenpiteistä huolimatta on ollut omiaan osottamaan, että edulliset ilmastolliset olosuhteet voivat helposti tehdä tyhjiksi toimenpiteet sadon keinotekoiseksi rajoittamiseksi. Hallituksen menetelmien seurauksena on sitäpaitsi ollut, että maanviljelijät turvautuvat nyttemmin tehokkaampaan viljelystapaan, m. m. käyttämällä runsaammin lannoitusaineita. Hallitus ei näinollen ole voinut estää puuvillan hintain laskua. Laskusuunta on todettavissa samanaikaisesti myöskin vehnän, maissin ja eräiden muitten maanviljelystuotteiden alalla.

Puuvillan vientimahdollisuudet Yhdysvalloista ovat samanaikaisesti vähentyneet johtuen puuvillan tuotannon lisääntymisestä muissa puuvillaa tuottavissa maissa. Ulkomaisen puuvillatuotannon lasketaan lisääntyneen 18.000.000 paalista v. 1936 20.000.000 paaliin kuluvana vuonna. Molemmat luvut ovat ennätyslukuja sillä vuosikymmenenä ennen vuotta 1934 tuotettiin Yhdysvaltain ulkopuolella vuosittain ainoastaan noin kymmenisen miljoonaa paalia puuvillaa. Ulkomaisen tuotannon lisääntyminen aiheutuu ensikädessä siitä, että Yhdysvalloissa on säännöstelty tuotantoa ja pidetty hintoja korkeina, mikä on ollut omiaan kiihoittamaan tuotantoa muissa puuvillaa viljelevissä maissa. Hallitusta on erinäisillä tavoilla arvostel-

tu tällaisen hintapolitiikan johdosta, joka on jo vienyt ja uhkaa edelleen viedä Yhdysvalloilta ulkomaisia markkinoita. Tästä huolimatta edellytetään hallituksen turvautuvan jatkuviin säännöstelytoimenpiteisiin sadon runsaudesta aiheutuneen hintain laskun estämiseksi. Presidentti ROOSEVELT on kutsunut Kongressin ensi marraskuun 15 päiväksi ylimääräiseen istuntoon harkitsemaan ensisijassa sadon valvontaa koskevaa lainsäädäntöä. Maatalousministeri WALLACE on farmareille äskettäin pitämässään puheessa erikoisesti korostanut hallituksen nykyisen valvontapolitiikan ja farmarien avustamisen jatkamisen tarpeellisuutta niitten tappioiden korvaamiseksi, jotka farmareille koituvat puuvillan ja viljan hintain laskusta. Toiselta puolen on kauppaministeri ROPER ilmoittanut vastustavansa tällaisen politiikan jatkamista. Kauppaministerin käsityksen mukaan olisi hallituksen ensisijassa huolehdittava sadon kulutuksen tehostamisesta ja ulkomaisten markkinain säilyttämisestä tarkoituksenmukaisen tariffipolitiikan avulla, koska hintain keinotekoinen ylläpitäminen johtaa siihen, että Yhdysvallat menettävät ulkomaisia markkinoitaan niinhyvin puuvillan kuin viljatuotteitten alalla.

Kysymys hallituksen tähänastisen maatalouspolitiikan jatkamisesta on siis muodostumassa keskeisimmäksi sisäpoliittiseksi kysymykseksi, joka sitäpaitsi on jo aiheuttanut erimielisyyttä itse hallituksen jäsenten keskuudessa. Nykyisen valvontapolitiikan jatkamisen kannalla ovat presidentti ROOSEVELT ja ennen kaikkea maanviljelysministeri WALLACE. Suurin osa lehdistöä arvostelee ankaresti hallituksen maatalouspolitiikkaa huomauttaen, että sadon valvontamenetelmät, hintain määrittely ja muut hallituksen toimenpiteet farmarien avustamiseksi eivät ole osoittautuneet tarkoitustaan vastaaviksi.

Euro Jarvinen
 Iähttiläs.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 17.

Ministeri Farnofelt

14/10 1937

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 2230.

Washingtoni SSA 14 P:NÄ loka KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
18 / 127 Sal 37.		
25/10-37	10	
5	Ca	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 17.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 17: "Presidentti ROOSEVELTIN ulkopoliittinen puhe Chicagossa".

Eero Tuomi
Lähettiläs.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 17.

Washingtonissa 14 p:nä loka kuuta 1937.

ULKOASIAINMINISTERIÖN

18/127 Sal. 37.

Asia: Presidentti ROOSEVELTIN ulko-
poliittinen puhe Chicagossa.

25/10. 37	59	18/127 Sal. 37.
5	C8	

Presidentti ROOSEVELT lausui Chicagossa 5 päivänä kuluvaan kuuta pitämässään puheesaa, etteivät Yhdysvallat nykyisen rauhattomuuden tilanteen vallitessa maailmassa enää voi olla pelkkänä syrjästä katselijana, vaan että niiden tulee omien etujensa nimessä aktiivisesti ottaa osaa muiden rauhaa rakastavien kansain yhteistyöhön kansainvälisen oikeuden periaatteiden - rauhan, vapauden ja turvallisuuden ylläpitämiseksi maailmassa. Vaikka presidentti ROOSEVELT ei suoraan sanonut keitä hän katsoi rauhan häiritsijöiksi, kävi puheesta kuitenkin selvästi ilmi, että hän piti sellaisina Japania ja fascistisia maita Euroopassa.

Presidentti ROOSEVELTIN puheen katsotaan merkitsevän käännettä Yhdysvaltain useitten vuosien aikana noudattamassa eristäytymis- ja puolueettomuuspolitiikassa. Puhe oli yllätyksellinen, sillä kukaan ei edellyttänyt, että presidentti matkallaan Keskilännessä ryhtyisi selvittämään ulkopoliittisia probleemoja. Lehtiselostuksista päättäen suhtautuu maa yleensä presidentin puheeseen myöskin mielisesti. Kuten jo aikaisemmissa raporteissani mainitsin, koskee nimittäin selkkaus Kaukaisessa Idässä siinä määrin Yhdysvaltain omia etuja, että periaate "kädet irti kansainvälisistä riitakysymyksis-

JAKELUOHJE:

.....
Tavallinen.
.....

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tä" ei ole helposti ollut siihen sovellettavissa. Sitäpaitsi oli kyllin selvästi osoittautunut, että Kongressin hyväksymää puolueettomuuslakia ei voitu soveltaa selkkaukseen Kiinassa, koska m. m. ainoastaan Japani olisi siitä hyötynyt ja lain soveltaminen ei näinollen olisi ollut Yhdysvaltain etujen mukaista. Nämä olosuhteet olivat siis valmistaneet maaperää käsitykselle, että Yhdysvaltain tuli käydä aktiivisemmin käsiksi Kaukaisen Idän selkkaukseen kuin pelkän eristäytymispolitiikan ja puolueettomuuslain puitteissa oli mahdollista.

Kysytään kuitenkin, mitä presidentti todellisuudessa tarkoittaa "rauhaa rakastavain kansain yhteistyöllä kansainvälisen oikeuden periaatteitten hyväksi". Tiedoittaessaan äskettäin Kongressin ylimääräisen istuntokauden alkamisesta ja selostaessaan niitä kysymyksiä, joita Kongressin tulee käsitellä, presidentti ROOSEVELT rajoittui yksinomaan mainitsemaan Yhdysvaltain suostuneen neuvottelemaan muiden yhdeksän vallan sopimuksen allekirjoittajavaltioiden kanssa tämän sopimuksen soveltamisesta nykytilanteeseen Kiinassa. Tällä hetkellä on siis arvelujen varassa, miten pitkälle Yhdysvaltain yhteistyö kansainvälisessä aktiossa rauhan hyväksi todellisuudessa tulee ulottumaan. Varsin otaksuttavaa on, että tällainen yhteistyö tulee rajoittumaan yksinomaan Kiinan selkkaukseen, joka tällä hetkellä on ainoa Yhdysvaltoja todella kiinnostava kansainvälinen riitakysymys. On kuitenkin varsin kyseenalaista tulisivatko Yhdysvallat yhtymään esim. taloudellisiin pakotteisiin Japania vastaan. Tällainen mahdollisuus on täällä herättänyt ristiriitaisia tunteita, ottaen huomioon ne suuret kaupalliset edut, joita Yhdysvalloilla on valvottavina Japanissa. Yhdysvallat myyvät

Japaniin m.m. yli kolmasosan vuotuisesta puuvillatuotannostaan. Kuluvan vuoden seitsemänä kuukautena Japani osti Yhdysvalloista 192.000.000 dollarin arvosta puuvillaa, romurautaa, terästä y.m. Viime vuonna oli vastaava luku vastaavana aikana 105.000.000 dollaria. Toiselta puolen on huomattava, että Yhdysvallat ostavat vuosittain 85 % Japanissa tuotetusta raakasilkistä, joka on Japanin päävientituote. Yhdysvaltain yhtyminen taloudellisiin pakotteisiin Japania vastaan voisi tietenkin osoittautua tehokkaaksi, mutta varsin kysymyksenalaista on, olisivatko Yhdysvallat valmiit niin suureen taloudelliseen uhraukseen etenkin nykyisin, jolloin puuvillan ennätysradon sijoittaminen m.m. ulkomaisille markkinoille tuottaa suuria vaikeuksia.

Vielä on otettava huomioon, että presidentti voi kohdata Kongressissa voimakasta vastustusta yrittäessään käytännössä soveltaa uutta ulkopoliittista orientointiaan. Kongressi hyväksyi edellisellä istuntokaudella puolueettomuuslain ja on varsin mahdollista, että suuri osa sen jäsenistä osoittautuu edelleen kannattavan aikaisemmin omaksuttua eristäytymis- ja puolueettomuuspolitiikkaa.

Eero Järvelin
Lähettiläs.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C8

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 18.

Ministeri Järnefelt

18/11 1937

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 2464.

Washingtoni SSA 18 P:ÄNÄ marras KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

..... P:ÄNÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

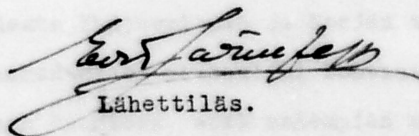
VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ
20 128 Pal. 37
4/12 - 37
5 C8

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 18.

OHELLISENA kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 18: "Norjan ulkoasiainministerin käynti Yhdysvalloissa".

Lähettiläs.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 18.

Washingtonissa 18 p:nä marras. kuuta 1937.

Asia: Norjan ulkoasiainministerin
käynti Yhdysvalloissa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
20/128 Pal 37
4/12 37
5 88

Kuten tunnettua saapui Norjan ulkoasiainministeri, tohtori KOHT Yhdysvaltoihin viime lokakuun 26 päivänä viipyen täällä kuluva marraskuun 6 päivään.

Matkan ohjelmaan kuului luentojen pitäminen Harvardin ja Columbian yliopistoissa. Tämän ohella ministeri KOHT keskusteli Washingtonissa käydessään valtios sihteeri HULLin kanssa kauppasopimuksen mahdollisuudesta Yhdysvaltain ja Norjan välillä. Tällaisen sopimuksen aikaansaamisen ei luulisi kohtaavan voittamattomia vaikeuksia, ottaen huomioon, että molempien maiden keskinen kaupankäynti on kehittynyt tasapuolisesti. Niinpä Yhdysvallat ostivat Norjasta viime vuoden kuluessa osapuulleen 20 miljoonan dollarin arvosta ja myivät Norjaan 22.750.000 dollarin arvosta. Yhdysvalloista viedtiin Norjaan pääasiassa puuvillaa, tupakkaa, hickory- ja tammipuuta, omenia ja autoja. Norjasta viedtiin samanaikaisesti Yhdysvaltoihin etupäässä sardiineja, turskanmaksaöljyä, erinäisiä nitraattisekotuksia ja selluloosaa.

Nauttiessaan aikaisemman kauppa- ja ystävyysopimuksen nojalla suosituimman maan kohtelua Yhdysvaltain markkinoilla nor-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

jalaiset eivät tähän mennessä ole suuremmin välittäneet kaupallisten suhteittensa turvaamisesta sopimuksella, jossa molempien maitten erikoistuotteet saisivat tullihelpotuksia. Eräs syy, miksi Norja kuitenkin nyttemmin pyrkii tariffisopimukseen Yhdysvaltain kanssa, on se, että valasöljylle Yhdysvalloissa v. 1934 asetettu vero on osoittautunut haitalliseksi tämän tärkeän norjalaisen tuotteen viennille Yhdysvaltoihin. Koska Yhdysvaltain presidentti on tariffivaltuuslain nojalla oikeutettu alentamaan myöskin tämänkaltaisia veroja, on varsin luultavaa, että Norja tulevilla sopimusneuvotteluissa ensi sijassa pyrkii valasöljyn veron alentamiseen.

Takäläinen lehdistö on ministeri KOHTIN käynnin yhteydessä julkaissut varsin suosiollisia lausuntoja Norjan nykyisestä hallituksesta. Lehtilausunnoissa mainitaan Norjan osuudesta niinhyvin poliittista kuin taloudellista rauhaa tarkoittaviin pyrkimyksiin Euroopassa. Eräs johtava lehti huomauttaa, että Norjan pääkaupungin nimi "Oslo" on muodostunut symboliksi niitten Euroopan maitten ryhmälle, jotka niinhyvin Kansainliitossa kuin sen ulkopuolella ovat suojamuurina aikamme taantumuksellisia virtauksia vastaan. "Taantumuksellisilla virtauksilla" tarkoitetaan tässä tapauksessa n.s. diktatuurimaitten pyrkimyksiä.

Euroopassa
Lähettiläs.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C8

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 19.

Ministeri Nuorimaa

22/11 1937

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 2493.

Washingtoni SSA 22 P:nÄ marras KUUTA 19 37.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 19.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuute-
na kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 19: "Brit-
tiläis-amerikkalaiset suhteet".

Euro Järvelin
Lähettiläs.

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 19.

Washingtonissa 22 p:nä marras kuuta 19 37.

21 128 Sal. 37

Asia: Brittiläis-amerikkalaiset
suhteet.

4/12-37
5 Cg

Huolimatta siitä, että Yhdysvallat eivät ole liittyneet Kansainliittoon, ja huolimatta sotavelka-asian häiritsevistä vaikutuksesta ovat Englannin ja Yhdysvaltain keskinäiset suhteet kaiken aikaa pysyneet läheisinä ja molempien johtavien englanninkielisten maiden välillä on vallinnut yhteisymmärrys tärkeimpiin kansainvälisiin kysymyksiin nähden. Tätä ei ole aina haluttu julkisesti eikä virallisesti tunnustaa ennen kuin selkkaus Kaukaisessa Idässä antoi voimakkaan sysäyksen brittiläis-amerikkalaiselle yhteistyölle kansainvälisessä politiikassa.

Eräänä vieroittavana vaikuttimena brittiläis-amerikkalaisissa suhteissa on vielä ollut se, että molemmat maat ovat viime vuosina noudattaneet vastakkaista kauppapolitiikkaa: Iso-Britannia on nojautunut suhteissaan dominioihin preferenssijärjestelmään samalla kuin Yhdysvallat ovat suosituimmuusperiaatteen mukaisesti yleistäneet tariffisopimuksissaan antamansa edut kaikille maille. Varsin huomattava on sentähden valtiodepartementista t.k. 18 päivänä annettu ilmoitus, että Yhdysvallat ja Iso-Britannia ovat nyttemmin sopineet ehdottomaan suosituimmuuteen nojautuvaa kauppasopimusta tarkoittavien neuvottelujen aloittamisesta. Saman-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

aikaisesti on julkaistu tieto, että Kanadan kanssa suunnitellaan lisäsopimusta v. 1936 solmitun tariffisopimuksen saattamiseksi sopusointuun tekeillä olevan Yhdysvaltain - Ison-Britannian kauppasopimuksen kanssa.

Yhdysvaltain - Ison-Britannian kaupalliset suhteet ovat tähän mennessä olleet turvatut v. 1815 solmitussa, ehdolliseen suosituimmuuteen nojautuvassa kauppasopimuksessa, joka siis nyttemmin aiotaan korvata täydelliseen suosituimmuuteen nojautuvalla sopimuksella. Tähän nähden on etenkin kysymys dominioiden suhteesta emämaahan aiheuttanut vaikeuksia neuvottelujen valmisteluissa. Kuten tunnettua nauttivat dominiot Ison-Britannian markkinoilla Ottawassa v. 1932 tehdyn preferenssisopimuksen nojalla erikoisetuja myöskin eräissä sellaisissa tuotteissaan, joiden alalla Yhdysvallat esiintyvät niitten kilpailijoina. Koska on syytä edellyttää, että Englannin hallitus tulevilla neuvotteluissa on halukas harkitsemaan samojen erikoisetujen myöntämistä Yhdysvaltain tuotteille, asettuivat dominiot alunpitäen epäilevälle kannalle neuvotteluihin nähden. Täällä pidetään sopimusneuvottelujen aloittamista merkinä siitä, että Englannin hallitus on tekeillä olevan sopimuksen suhteen nyttemmin päässyt dominioiden kanssa yhteisymmärrykseen sellaisesta järjestelystä, jonka nojalla kaikki sopimuspuolet tulisivat osallisiksi sopimuksessa annettavista vastavuoroisista myönnytyksistä. Yhdysvaltain - Ison-Britannian kauppasopimus tulisi niinmuodoin muodostamaan ensimmäisen aukon Ottawan konferenssin luomaan brittiläisen maailmanvallan preferenssijärjestelmään.

Paitsi sitä, että useilla tahoilla Englannissa ja eten -

kin dominioissa on tähän mennessä pidetty preferenssijärjestelmän säilyttämistä tärkeämpänä kuin kauppasopimuksen aikaansaamista Yhdysvaltain kanssa, on Englannissa useasti huomautettu siitä, että Yhdysvaltain tulee sopimuksessa suostua suurempiin myönnytyksiin, koska Iso-Britannia ostaa Yhdysvalloista kahdesti enemmän kuin Yhdysvallat Isosta-Britanniasta. Esim. viime vuonna oli tuonnin arvo Englannista Yhdysvaltoihin osapuilleen 200 miljoonaa dollaria viennin arvon Yhdysvalloista Englantiin kohotessa osapuilleen 440 miljoonaan dollariin. Yhdysvalloissa vuorostaan on vallalla mielihope, että sopimuksella tulee olemaan merkitystä vain siinä tapauksessa, että Yhdysvallat saavat siinä oleellisia tullialennuksia etenkin omille maataloustuotteilleen, kuten vehnälle, lihalle, hedelmille, tupakalle ja puuvillalle. Tämän lisäksi mainitaan niiden tuotteitten joukossa, joille Yhdysvaltain tulisi saada helpotuksia Ison-Britannian markkinoilla, kupari, autot ja sahattu puutavara. Englantilaisten teollisuuspiirien tiedetään erikoisesti toivovan tullialennuksia erinäisille brittiläisen teollisuuden laatu- ja erikoistuotteille, niitten joukossa kutomateollisuuden tuotteet, etenkin villatuotteet, whisky ja metalliteollisuuden tuotteet.

Täkääinen lehdistö kiinnittää suurta huomiota alkaviin neuvotteluihin korostaen niitten poliittista merkitystä. "New York Times" huomauttaa, että kysymys ei ole ainoastaan laajaa kauppavaihtoa käsittävästä sopimuksesta, vaan ennen muuta olojen saattamisesta tasapainoon eri puolilla maailmaa, koska sopimuksen tekijöinä ovat maailman voimakkaimmat demokraattiset maat, joitten keskeinen kauppavaihto, dominiot mukaan luettuina, käsittää kolmanneksen maailman

koko kaupasta. Erikoinen merkitys annetaan sille seikalle, että neuvotteluihin on päätetty ryhtyä hetkenä, jolloin diktatuurimaat - Saksa, Italia ja Japani - ovat kyenneet estämään johtavien demokraattisten valtojen - Englannin, Yhdysvaltain ja Ranskan - Brysselin konferenssissa tekemän yhteisyrityksen rauhan palauttamiseksi Kaukoitään. Neuvotteluja pidetään tässä mielessä Lontoon - Washingtonin - Pariisin vastaiskuna Berliinin - Rooman - Tokion liittohankkeelle.

Myöskin Yhdysvalloissa vallitsevaan sisäiseen tilanteeseen katsoen saapuu tieto sopimusneuvotteluista otolliseen aikaan. Kuten tunnettua on taloudellisessa elämässä täällä etenkin viime syksyn kuluessa ilmennyt lamaannusta, josta on ollut m.m. seurauksena työttömyyden lisääntyminen. Tämä on herättänyt levottomuutta laajoissa piireissä. Pidetään yhä ilmeisempänä, ettei hallitus ole säännöstelytoiminnallaan kyennyt vakiinnuttamaan tuotannollista elämää, joka osoittautuu yhä edelleen olevan suhdanteiden heilahte - luista riippuvainen. Sanotaan, ettei todellista varallisuutta ja hyvinvointia luoda supistamalla työaikaa, jotta mahdollisimman monelle tarjoutuisi tilaisuus saman hyödykkeiden määrän tuottamiseen eikä myöskään säännöstelemällä maatalouden ja teollisuuden tuotantoa hintojen ylläpitämiseksi määrätyllä tasolla. Aletaan yhä enemmän kallistua siihen käsitykseen, että todella tehokas keino työttömyyden poistamiseen on tuotannon lisääminen. Etenkin pidetään tärkeänä ulkomaankaupan laajentamista, joka vuorostaan vaikuttaa tuotannollisen elämän vilkastumiseen. Tässä mielessä kiinnitetään suuria toiveita tekeillä olevaan sopimukseen ja yleensä valtiosihteri

HULLin sopimuspolitiikkaan kansainvälisen kaupan vapauttamiseksi
ja taloudellisen rauhan saavuttamiseksi.

Kari Järvelä
Lähettiläs.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön raportti n:o 20.

Ministeri Järnefelt

28/12 1937

WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 2776.

Washingtoni SSA 28 P:NÄ joulukuuta 1937.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

3 / 125 Pal. S. 38.

11/1-38

5 Cg

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Washingtonin lähetystön raportti n:o 20.

Ohellisena kunnioittaen lähetän Ministeriölle kuutena kappaleena Washingtonin lähetystön raportin n:o 20: "Kongressin ylimääräinen istuntokausi".

K. J. Järvelin
Lähettiläs.

WASHINGTONI

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 20.

Washingtonissa 28 p:nä joulukuuta 1937.

3/125 Pal. 8-38

11/1-38

Asia: Kongressin ylimääräinen istuntokausi.

5 Cg

Kongressin ylimääräinen istuntokausi päättyi t.k. 21 päivänä tämän lakiasäätävän elimen pääsemättä yksimielisyyteen mistään merkittävästä lainsäädännöllisestä aloitteesta. Kutsuessaan kokoon Kongressin toivoi presidentti, että ainakin sellaiset hallituksen uudistussuunnitelmat kuin ehdotus työpalkka- ja aikalaiksi, ehdotus uudeksi maatalouden säännöstelyä koskevaksi laiksi sekä rakennusohjelman toteuttamista koskeva lakiehdotus, saataisiin ylimääräisellä istuntokaudella myönteiseen tulokseen. Kongressi ei kuitenkaan hyväksynyt lopullisesti ainoatakaan näistä aloitteista. Työpalkka- ja aikalaki palautettiin valiokuntaan ja maatalouden säännöstelyä koskeva lakiehdotus samoin kuin rakennusohjelmaa koskeva ehdotus hyväksyttiin molemmissa kamareissa erilaisina, jotten ne joutuivat n.s. sovitteluvaliokuntaan, jonka on laadittava niistä uudet sovitteluehdotukset ensi istuntokautta varten. Näyttää kuitenkin siltä kuin maatalouden säännöstelyä koskevan lakiehdotuksen käsittely muodostuisi ensi istuntokaudella pitkäaikaiseksi, sillä molempien kamarien hyväksymät ehdotukset eroavat suuresti toisistaan. Sen sijaan oletetaan Kongressin suuremmitta vaikeuksista tulevan hyväksymään rakennusohjelmaa koskevan lakiehdotuksen,

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

jonka käsittelyä niinmuodoin pidetään ylimääräisen istuntokauden ainoana todellisena saavutuksena.

Presidentin aloite kutsua kokoon ylimääräinen istuntokausi ei ole lisännyt hänen populariteettiaan. On päinvastoin todettava, että ROOSEVELT on edelleen menettänyt vaikutusvaltaansa Kongressissa, joka nyttemmin asettuu yhä selvemmin hänen uudistussuunnitelmiaan vastaan. Eräänä syynä tällaiseen tulokseen on se, että maassa aikaisemmin vallinnut taloudellinen nousukausi ei ole kuluneen syksyn aikana jatkunut, vaan on eräillä taloudellisen elämän aloilla ollut huomattavissa lamaannusta. Vaikka syitä tähän ilmiöön ei ole pätevästi voitu selittää, on pysähdystä taloudellisessa nousussa helposti voitu käyttää aseena ROOSEVELTia vastaan. On selitetty sen johtuneen siitä, että liike-elämä ei luota tulevaisuuteen, vaan pelkää edelleen ROOSEVELTin uudistushankkeita ja niitten haitallisia vaikutuksia maan talouteen.

ROOSEVELT on puolestaan useissa eri tilaisuuksissa selittänyt haluavansa tehdä voitavansa liike-elämän hyväksi. Erikoisesti tarkoittaa hallituksen rakennusohjelma liike-elämän elvyttämistä rakennustoimintaan uhrattavilla suunnattomilla määrärahoilla. Ohjelman mukaan on aikomus rakentaa viiden vuoden aikana neljä miljoonaa taloa ja käyttää tarkoitukseen kokonaista 15 miljaardia dollaria. Myöskin on presidentti ilmoittanut pyrkivänsä nyttemmin määrätietoisesti budjetin saattamiseen tasapainoon. Niinpä hän on avoimesti kirjjeessä eräälle Kongressin jäsenelle varoittanut Kongressia liiallisesta valtion varojen tuhlauksesta. Kuten tunnettua syytettiin ROOSEVELTia itseään viime vaalitaistelun aikana valtion varojen

kevytmielisestä käyttämisestä hallituksen uudistushankkeisiin ja siitä, että hänen hallintonsa aikana kotimainen valtiovelka on suunnattomasti kasvanut. On kuitenkin varsin epätietoista, saadaanko ensi vuoden budjetti kaikista yrityksistä huolimatta tasapainoon. Työttömyyden jatkuminen ja vieläpä lisääntyminen uudelleen viime aikoina samoin kuin liike-elämän pysähdyksestä aiheutuva verotulojen vähentyminen eivät anna takeita tilanteen kehittymiseen sellaiseksi, että valtion budjetti saataisiin tasapainoon.

ROOSEVELTIN suurimpana vastoinkäymisenä oli korkeimman oikeuden uudistamista koskeva aloite, joka, kuten tunnettua, hylättiin Kongressissa ja jonka seurauksena oli hajaannus demokraattien riveissä. Tämä hajaannus on jatkunut nyttemmin päättyneellä ylimääräisellä istuntokaudella jakaen demokraatit kahteen toisistaan yhä enemmän loittonevaan ryhmään -- vapaamielisiin ja vanhoillisiin. Miten pitkälle tämä hajaannus tulee kehittymään vuoden alussa alkavalla istuntokaudella, on vaikeata sanoa. Kaikissa tapauksissa näyttää ROOSEVELTIN olevan vaikeata uudelleen koota joukkojaan ja täten vahvistaa asemaansa Kongressiin nähden. Tällaiseen vaadittaisiin jokin aivan odottamaton käänne, jokin kohentalokas tapahtuma maan sisäisessä tilassa tai suhteissa ulkovaltoihin.

Kuten edelläolevasta ilmenee, on sisäpoliittinen tilanne Yhdysvalloissa tällä hetkellä varsin epämääräinen eikä ole helppoa nähdä, mihin suuntaan se tulee vastaisuudessa kehittymään. Varsin otaksuttavaa on, että Kongressi tulee alkavalla varsinaisella

istuntokaudellaan edelleen suhtautumaan pidättyväisesti ROOSEVELTIn uudistusaloitteisiin. Aivan selvänä voi myös pitää, ettei Kongressi enää tule olemaan samanlainen välikappale presidentin kädessä, jollainen se oli New Deal'in alkuaikoina. Samaten käy entistä ilmeisemmäksi, ettei presidentti itsekään enää ole sama eteenpäin ryntäävä uudistaja kuin mitä hän oli ensi valtakautenaan ja vieläpä toisen valtakautensa alussa. Koko New Deal'in voi sanoa menettäneen kärkensä. Nähtäväksi jää, mitä siitä tulee olemaan jäljellä ROOSEVELTIn valtakauden päättyttyä.

E. J. Tamm

Lähettiläs.